

Előfizetési díj.

dékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8
Negyedévre	4
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

M jelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DÍJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszori használt garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.) Haenstein és Vogler (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest: Haenstein és Vogler hirdetés közv. rodáj Braun Ede hirdetményi ügyköszége, Józsefkor 10. sz. 1. emelet.

Nyitási cikkeket

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET“
politikai és közgazdasági napilap
1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legzélszerűbben postaiutalvánnyal alólirt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet“ kiadója.

Kolozsvár, 1875. dec. 28

(B-n.) A 75-diki év már a történelem kétségei kívül egy nevezetes fordulópontot g az képezni egész Európa, de különösen hazánk történelmében.

Épen ezért habár nem is akarunk belekontrollálni a történetírói szakmába, de nem tehetünk, hogy legalább egy futó pillantást ne vessük a lefolyt évben történtekre.

A tengeri kigyó, értjük a keleti kérdést, újabb felütötte fejét a hercegovinai lázadás alakban, s az illető uralkodók és diplomaták jóhiszemű erőmegfeszítésének is csak alig sikerült a Hercegovina és Törökország közötti békés államtalanná tenni, sőt habár a tűz csillapult is, de teljesen eloltva még nincs; azonban Európában általánosan uralkodó békés hangulat reménylenünk engedi, hogy a mit a diplomácia 75-ben még el nem érhetett, azt

el fogja érni a jövő évben s Európa békéje nem fog megzavartatni. Ez első sorban nekünk van érdekünkben, kiknek társadalmi életünk a csaták.

Azonban bár ha magunkat az európai eseményektől teljesen elkülöníteni képesek nem vagyunk, de azért még is közelebből azon változások érdekelnék, melyek hazánk politikai életén feltűntek s kétségei kívül kedvező benyomást tettek mindazokra néve, kik a nagy Széchenyivel szeretik binni, miszerint Magyarország nem volt, hanem lesz.

Fordulópont volt ezen év nemzetünk néve, melyben a magyar parlamentben és az egész hazában egymással szemben állott két nagy párt t. i. a Deákpart és balközép; belátva a két párt egymás elleni torzalkodásának nagy hátrányait a házára néve, belátva; miszerint gyökeres és szabadelvű reformok nélkül lehetlen belügyeinket, de különösen finansziánkat rendezni; belátva, hogy a heterogen elemekből alakult és ennek következtében apróbb árnyalatokra szakadozott Deákpart, úgy mint a balközép nem képesek hivatásuknak megfelelni, egyesült a szabadelvű reformok és pénzügyeink rendezése érdekében.

Nem állítjuk mi, hogy szénánk már minden tekintetben rendben van, nem becsüljük túl azokat a mik a parlamentben és a kormány részéről történtek, de mégis, némi megnyugvással tapasztaljuk, hogy mind kormányunk, mind törvényhozóink, az eddigénél nagyobb tevékenységet fejtenek ki s határozottabban haladunk előre, mi már 76-ban a bizonyosan hasznos gyümölcsöket fog teremni.

Ha összehasonlítjuk az év kezdetét annak végével, lehetetlen be nem látnunk a szembetűnő haladást, mely a parlamentarismus terén történt; lehetlen nem hinnünk, hogy e téren haladva nemzetünk mihamarabb teljesen érett lesz a renddel párosult alkotmány és szabadság élvezetére.

Vannak ugyan még most is, kik reactionarius törekvéseiket az absolutismus joltalma alatt szeretnék érvényesíteni, míg a szélső bal a mindent felforgató és semmit nem építő tant hirdeti s a nemzetiségek különösen a panszlávok s a pangermán erdélyi százköz még gyakran fel fogják ütni fejüket. Azonban a többség ma már elég erős arra, hogy oly támogatásban

részesítse kormányát, melylyel az képes legyen az absolutisticus, romboló nemzetiségi és minden separatisticus törekvéseknek útját állani.

Az év elején még a gr. Andrássy távoztával kezdődött s azután folyvást ismétlődött ministeri és pártválások korszakában éltünk, míg most az év végén elmondhatjuk, miszerint a parlamentarismusra néve káros hatású rázkódásoktól és válságoktól kevésbé lehet tartani.

Mindezeket összefoglalva, azt hisszük, hogy nem csalódunk, ha azt állítjuk, miszerint az év végén Európa láthatára felett a béke olaj-ága és hazánk politikai életén a jóreménység szivárványa látható.

Adjá az ég, hogy a mit 75 teremtet, azt 76 ne csak meg ne semmisítse, hanem fejlessze s öregbítse!!!

A birtokrendezésről az erdélyi részeken.

Ajánlva az erdélyi-részi képviselők és a kereskedelem-, ipar-, és földművelés-ügyi miniszter figyelmébe

az Erdélyi gazdasági egylet egy tagjától.

XIII.

(Befejező közlemény.)

(Vége.)

Ha végül az erdélyi-részi gazdasági és culturalis viszonyokat tekintjük, melyek a korlátatlan ugar-legelői rendszerrel járnak, s fontolóra vesszük azokat a hátrányokat, melyek a birtok-részletek összevisszaságával s a birtok rendezetlen állapotával összeköttetésben állnak, azonnal beláthatjuk, hogy nálunk a birtok-szabályozás keresztültvitelét nem tehetjük a birtok egyharmadának kimutatásától függővé s be azt is, hogy a tagosítást meg kell csinálni mindennél, a hol az erdei és legelői szolgáltatások gyors megváltása végett csak szükséges és hogy ott a hol a birtok-részletek egye, vagy akár három tagban való egyesítése a helyi technikai nehézségek okán nem kivihető, legalább az egyes hátrésszekben történjen meg a tagosítás, és hogy a mezei utak és a birtok szabályozása feltétlenül és minde nélkül keresztül viendő.

Az eljárás technikai ágára ép akkor figyelmet kell fordítani, mint a jogira s az egész ügy keresztültvitelét csak olyan hivatalokra lehet bízni, melyek egységes vezetés alatt állanak s melyeknek közegei kimerítő, részletes utasítások szerint járnak el; az utasítások kidolgozása a birtokszabályozási törvényeszké elnökének kötelessége ugyan: de épen nem fog ártani, ha e törvényeszké bírái, elnökei és műszaki közegei is tanácskozás tárgyául teszik azokat.

Ez utasítások kibocsátásának jogát nem lehet, nem szabad, mint látók, e törvényeszkéktől elvonni, mert csak ilyen utasítások által válhatik lehetővé a törvény netaáni gyongémek folytonos kijavítása, míg a törvényhozás a körülmények változásait gyakran nem követheti nyomán s így néha évtizedekre állapít meg olyakat, a melyek sokszor rövid idő alatt fölegeseknek, javítandónak bizonyulnak. A szabályozás, mérnökök részére is nagy könnyebbség az ily utasítás, midőn az egyesek észleltelen közbeszólását és követeléseit a tervnyre és az instructiókra való hivatkozással utasíthatják vissza.

A szabályozási költségeket nem lehet az egykori földesurakra egyoldalulag ráöröni, mert ez semmi által sem igazolható méltánytalanság volna. A költségeket természetesen, minden földbirtokosnak birtokuk terjedelméhez képesti arányban kell hordozniok, midután a tagosítás előnyeit és hasznát mindnyájan egyenlőleg élvezik, legfőlebb azon birtokosokat kellene minden rovattaltól megkímélni, a kiknek 1 holdnyi, vagy még kevesebb birtokuk van, az ezekre eső osztalék a többi birtokosra hárulván. A birtok-szabályozási hivataloknál alkalmazott könyvvezetőségek épen a költségek arányos kiszámítására és szétosztására hivatvák.

Midután pedig a költségek hordozását nem lehet a felektől egyszerre követelni, nehogy az így támadó újabb terhek rohamosan következzen be, még nagyobb mértékűvé tegyék az általános elszegényedést; igen czélszerű e költségek hordozását több évre osztani fel. A birtok-szabá-

lyozási hivatalok kiadásait pedig méltán olyan vállalhathja el az állam, mely am úgy is több társas törvényeszkéket és egyes bíróságot oszlatath föl evel szemben s most rendelkezési állapotban levő bírákat és hivatalnokokat alkalmazhat e hivatalokhoz.

Még abban az esetben is, ha a törvényhozás nem volna hajlandó elejteni azt a feltételt, hogy a tagosítást kívánók a határ egy bizonyos részének birtokát kötelesek kimutatni, a mit azonban képzelhetetlennek tartunk, mert hisz teljesen mindegy akár $\frac{1}{3}$, akár $\frac{1}{50}$ az a kisebbség: még abban az esetben is külön hivatalokra kell minden esetre és körülmények közt bízni a birtokszabályozás és tagosítás egész munkáját, a birtokszabályozásnak és tagosításnak az egész országrész, tehát a királyföld községre is ki kell terjednie s nagy a valószínűség, hogy a százk földműves, ez esetben csakhamar példányképpül fog a lakosság többi része előtt állani; épen úgy kell e munkának a székelyföldre is kiterjednie s annyiival is inkább, mivel a birtok individualisálásának ott már csak azért is meg kell történnie, mivel a nép életfentartására szolgáló szántók 33 százaléka ott nyáron hever; a jó termések előidezésére szükséges trágya csak szűkösen kerül ki; a marhatenyésztés pedig nem nyerhet akkora kiterjedést, a mekkorát a körülmények megkívánnak, épen a mai időkben és viszonyok közt.

Az ugar-legelő időközki használatára néve, továbbá átmeneti intézkedésekre lenne szükség, mert a mai állapotok immár elhordozhatatlannak váltak s 15 év előtt egyáltalán nem vihető keresztül a tagosítás, e 15 év alatt is azonban rendben kell a gazdasági állapotoknak maradniok, illetőleg felettebb sok tekintetben még csak ezután, de mielőbb teremendő meg e rend. Így kell a községi csordának a réteken történő tavaszi legeltetését; így a községi bikának az egész határon való korlátatlan barangolását azonnal megszüntetni s így a fentebbiekben bőven részletezett intézkedéseket rögtön megtennünk, ha nem akarjuk ez országrész népét öntudatosan a

űtven a halvány kékes alaptól, igen gyönyörűvé tétik a szemet.

Mariánna előszedte régi neveri üveg neműjét, melyet szülői nem is mertek volt már használni, mert azon időben nem becsülték több a régiségeket, de melyet bár mely műbír megbámult volna. Fülöp eléggé művés volt arra, hogy méltányolni tudja habár különöségöknél fogva is e csinos eszközöket s nem mulasztott el egy alkalmat is megdicsőíteni egészen és részleteként e csinos asztali készületeket. E mellett nagyon jó étvágygyal ett, mert Marcsa, segítve kisasszonya által, nagyon jó szakácsné volt, s a legegyszerűbb étellek izletes falatokká lettek, az ő kezeiből kerülve ki. A Chevreuse apó pénzéjében maradt volt még fenn néhány palack kitűnő bor; Mariánna ezt sem mellőzte el előadni. Egyáltalán kis lakomája rendezésére épp oly kíválo figyelmet fordított, mint a menyinyi ártatlan kacérság volt megjelölésében és modorában. Fülöp, ki teljesíggel nem hitt azon telítésnek, hogy ő váratlanul megjelent egyéniség, könnyen kitalálni vélte, hogy ő miatta megy most minden ilyen nagyban, és hogy nem erősen nagy bajbába fog kerülni neki, a kisasszony szívét és vágyonát együttesen megnyerhemi.

Ha nem is volt épen mámoros a csamege felhordásakor, de minden esetre el volt érzékenyve. Péter ellentmondás és hibáztatás által akarván őt mérsékelni, még inkább fokozta lelkesültségét. André asszony azon reményben, hogy nevétségessé teszi, elkezdte ő nyíltan gúnyolni s bosszszantani. Mariánna oly kiszámított ügyességgel hívta fel őt bizalomra s közlékenységre, hogy nagyon biztatónak tűnhetett az fel neki, úgyhogy felkelvén az asztaltól bizalmasan ragadta meg Mariánna karját, kijelentvén, hogy igen szeretné látni a nagy járnas ökröket és kőver bírkákat, mert egy tájkép festő jobban meg tudja ítélni becset a szarvas-marhának s házi állatoknak, mint maga a földművelő.

(Folyt. követe.)

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

MARIANNA
ELBESZÉLÉS.

Írta:

GEORGE SAND.

MÁSODIK RÉSZ.

XX.

(Folytatás.)

— Oh, az bizonyonnyal nagy gyönyört okoz az emlíre, gyorsan száguldozni, átszelni a léget színt nyul szökdelni keresztül a virágos pánton; de tán még nagyobb, lépésben haladni mindent megfigyelni s megállapodni az előtt mi megragadja, vagy bámulatba ejti lelkünk.

É mind kettőnél egyaránt szeretek időzni, annál is a mit értek s annál is a mit még nem iserek. Szeretném, hogy ne kelljen semmit is megtanulnom és hogy mégis tudjak minden... vagy jobban mondva, szeretnék tudni mindent, de úgy, hogy néha elfeledve azt, ismét embe jöjjön, mikor akarom, mert nagy gyönyör okoz valamit kifürkészni akarni s ha minden tudnék, meg lennék ettől fosztva.

— Csak maradj te az mindig, a mi most vagy Mariánna! Te jól látom, azon egyének természetével bírsz, kik lelkükben hordják a valólnak rztét a nélkül, hogy magyarázatokra szorulnának, de miután benne vagy ma gondolatid leplezésébe, mondd meg nekem még azt az egyet...

— Már már elég volt keresztatyám. — Félek, hogy annyja, kit csak azért hagytam el, hogy innel törjek vissza hozzá, megújna nagyon osszas távollétemet. Siessünk hozzá most.

XXI.

— Elfogadod karomat? — kérde Péter, csak nagy nehezen bírva megvárni a virágzó oázistól, hol Mariánna most először árulta el magános álmodozásainak titkát.

— Nem mehetünk itt a fák közt ketten egymás mellett, felelt Mariánna. Csak egy embernek való sőtáhal ez.

— Csak egynek... nem lesz te itt mindig csak magadban! Azt hiszem nemsokára sőtányt fogsz ide csináltatni.

— Siessünk, — szólt Mariánna. Amott jön szembe Gaucher ur, ki minket keres s azt nem szeretném, hogy belépjen ide magányomba. S ezzel elkezdett könnyedén, ügyes mozdulattal szaladni a rugalmas nyirkos talajon, melyet alig látszott érinteni, mint a gyors röptű fecske.

— Köszönet ezért Mariánna! — kiáltá szíve mélyéből Péter: de örömtassága, mely elfoglala egész valóját, csakhamar szétoszlott, midőn látta, mint fogadja el Mariánna Fülöp oda nyújtott karját, hogy André asszonyhoz vezesse őt; szeretne volna, hogy a leány találjon valami okot visszautasítani azt. De az igaz, hogy erre hajos lett volna elfogadható okot találni, ha épen libának nem akart feltűnni.

A mint látszott Mariánának nincs szárdéka szenteskedő szerepet játszani, Fülöppel szemben.

Csinos és eléggé tetszetős öltözkéket választott e napra: arany-porszin, finom szörkeltől készült ruha volt rajta, mi igen előnyösen emelte ki halvány, barnás arcszínét. Nyak körül s a kézelőknél megszakadt az egyhangu színezet s szép könnyed s nagyon átlátszó csipke-fodorzatnak adott helyet. Fekete hajában semmi más diszitmény nem volt, mint egy halvány sárga rózsza, de e rövidre nyírott dus és fénylő hajzat a szokottnál nagyobb gondaldal volt fodoritva.

Nagyon csinos cipői voltak s lábai, melyeken rendesen durva bőrből készült vastkos cipőket, néha még közönséges fa papucset is viselt, a kicsinyesség csoda példányának látszott.

Gaucher merész kíváncsisággal szemlélte őt, mi nem látszott kellemetlenül hatni Mariánára.

Miért szemekkel jártatta végig tekintetét piciny lábán, kezén, természetén s oly ember meglepődésével arcában, ki azt akarja, hogy észre is vegyék meglepődését.

Nem tartozkodott a szemébe mondani, hogy elragadó színe van ruhájának, és hogy termete gyöngye fuvallattól ingatott pálmához hasonló.

— Az én természetem pálmához hasonló? — válaszolt vidoran Mariánna, — akkor tehát olyan vagyok, mint a törpe palma, a chamárops? nemde keresztatyám?

— Oh! oh! kegyed olyan tudós? — kiáltott fel ártatlanul Fülöp.

— Nem uram, teljességgel nem vagyok az, Péter urnak van egy oly törpe pálmája ládikóba áltetve s neve még megmaradt emlékemben.

— De kegyed is szereti a virágokat mert e virág-tartók s kosarak itt szélesépen vannak a legszebb fajtákkal ellátva s izletesen rendezve.

— Ezek csak a mi kertünk és mezőnk virágai. Jobban szeretném őket künn látni, mint e kis szűk szalonba; de nem gyakran van szerencsém André asszonyhoz, és valamint a régiek áldozatokat mutattak be isteneiknek én is legszebb növényeimet hozom áldozatul az én kedves jó barátomnak.

— De még egy ágacska sem látok a vad kászia szép virágából! — szólt most Fülöp s követte Mariánát, azon szobába, hova André asszony ült volt le pihenni.

— Suzon adhatott volna nekünk is egy kicsit az övéből, — válaszolt Mariánna; — de mivel, mint látszott, nyakláncza terhelt volt, földre heveredett vele s elképzelteti, minő állapotban kapták meg később. Egyéb nem maradt fenn belőle, mint a czimzet, mire nem sokat gondolt, azon szin alatt, hogy nem tud olvasni.

— Ön nevet André ur? — szólt Fülöp, — de hát ugyan miért? Én elértem csómat, —

— Önnek volt valami czéja ezzel?

— Minden bizonyonnyal, tudtára kívántam adni, hogy a hajnali órákban is önre gondoltam kisasszony. Most már tudja s én csak ezt akartam.

— És mi ösztönöz őnt arra, hogy ilykorai órában réám gondoljon?

— Azt kívánja, hogy itt nyilvánosságosan tanuk előtt feleljek kérdésére?

— Ön imént sem titokban mondta el nekem, hogy velem foglalkoztak gondolatai. Nem kell hangosan kezdeni el beszélni oly tárgyról, melyet halkan szeretne az ember befejezni, ily esetben jobb semmit sem mondani.

— Más szókkal, jobban tettem volna, hogy hallgassak.

— Ezt nem mondtam. Szeretném tudni, hogy mit gondolt ön rólam ma reggel.

Alkamasint valami nagyon kedves lehetett, midután ön Suzonnak udvarolt.

— Azt gondoltam, hogy kegyed a kecs és báj minta képe, s ez oly mértékben, hogy bár kinek is képes megzavarni fejét.

— Ezer köszönet jó uram. Ön valódi fejedelmi méltósággal osztja szíves bókjait. Nagyon meg kell magamat hajtanom érte?

— Ha kedve tartja Mariánna kisasszony. — Tehát imé fogadja hálámat Fülöp ur, szólt Mariánna nagyon gunyosan, de egész játszi-kellemmel hajtva meg magát előtte mélyen.

Péter elképedve szemlélte őt.

Nem is képzelte, hogy Mariánna ennyire eleven és tetszelgő tudjon lenni.

Fülöp neki bátradva udvarolni kezdett neki, azt gondolva, mit minden más ember is megtett volna az ő helyében, hogy Mariánna igen vágyik rá, szerelmessé tenni őt magába.

XXII.

Az ebédet a borostyán fák és jázmin bokrok alatt költötték el; a virágok hosszú tűzei a kifeszített ernyőre omolva, rojtként csüngtöttek alá az ékezők körül. Az asztal egészen ragyogott a sok ókori festett cserép edénytől melyek azon időben nem valami sokat értek, de melyeket mai időkben nagy becsben tartanak s melyeknek eleven színezetök élénken el-

végelszegényedés útján hagyni s az így kerülhetetlen érvénybe tasztítani.

Midőn e talán kissé hosszúra nyult, de a közönség érzete által sugalt cikksorozatotunkat begyárjuk: nem tehetjük, hogy saját és birtokos-lársaink nevében közönetet ne mondjunk a t. szerkesztőségnek s e lap kiadójának azon készségért, melylyel e hasárok terét dolgoztatunk számára átengedék s melylyel e munkát különlenyomatairól gondoskodtak.

Bennünket e dolgozatok összeállításában ma fenálló eljárásunk és a más államokban érvényes törvények, szabályzatok, ez ügyre vonatkozó iratok és munkálatok összehasonlítása, az elmélet és gyakorlat gondos latravezetése vezetett s mindenek fölött azok a sajnos tapasztalatok, melyeket hazánkban minden nyomon tehetni, valahol csak birtok-szabályozásról, tagosításról van szó, midőn a ma érvényben levő törvény és törvénykezési eljárás ugyszólván megköti a birtokos kezét s majdnem lehetetlenné teszi a birtokszabályozás és tagosítás keresztülvitelét.

És hogy így módon szerzett tapasztalataink eredményét konkrét formába öltöztethessük: e becses lap egyik következő számában tesszük közzé a birtok-szabályozásra vonatkozó törvényjavaslatunkat.

Román lapok szemléje.

A „Telegrafulu Romanu“-ra rossz benyomást tett a képviselőháznak azon határozata, melynek értelmében a brassai g. keleti gymnasiumtól az 5000 frt államsegély elvonatott. Ha tudná, hogy ez a megtagadott összeg akkora, hogy ezzel a pénzügyi állást lábra lehetne állítani, akkor megnyugodnék, de a megtakarított 5000 frttal az állam mit sem nyer, mert ez összeg egy államra nézve nagyon jelentéktelen. A g. keleti egyház, melyhez e gymnasium tartozik, nem idegen az államban, sőt az állami törvények által is el van ismerve. A g. keleti egyház az állam s annak törvényei felügyelete alatt áll s ezeknek ellenére semmi sem történhetik sem az egyházban, sem az iskolákban. Az egyház s ennek iskolái a törvény által el vannak ismerve s így azokat idegeneknek tekinteni nem lehet. Reméli, hogy eljön az idő, midőn a honatyák a felekezeti tanodákra vonatkozólag jobb meggyőződésre jönnek. Híveinek ajánlja a békétürest s o hajítja, hogy tömörüljenek mindnyájan az állami törvények által biztosított tanodájuk körül.

A „Gaz. Trans.“ békételen s kétségbe van esve, hogy a mit Andrassy nem akart s mit Tisza mint ellenzéki vezér kivívni nem tudott, azt most Tisza mint miniszterelnök keresztülvitte. A honvéd rokkantak s azok özvegyei és árvái részére ugyanis 45,000 frt lett megszavazva. A magyarok megmutatták a németeknek, hogy az ellenük küzdőket jutalmazni tudják. De ha a magyarok idáig mentek — írja a „Gaz.“ — akkor legyenek elismeréssel azon román özvegyek és árvák iránt is, kiknek férjeik és atyjai 1848-ban a magyar fegyvertől pusztultak el. Hanem a román özvegye-

ket és árvákat nem illeti semmiféle megjutalmazás, mivel azok nem a magyar, hanem a román szabadságról küzdöttek. A honvéd rokkantak részére megszavaztak 45,000 forintot, a brassai görög keleti gymnasium számára pedig nincsen 5000 forint. Ezt nem tartja igazságúnak.

Ugyane lap úgy találja, hogy a román-ság Bukovinában folytonosan apadóban van. 1856-ban 260,000 román s 170,000 ruthen volt. 1875-ben a románok száma 221 ezerre apadt, a ruthenek száma ellenben 202 ezerre szaporodott. Ezekon kívül van még Bukovinában, 43,000 német, 51,000 zsidó, 9000 magyar, 10,307 lengyel stb. Bukovinában 1848-ig az állam a nép művelődésére mit sem tett. 1849-ig csak 36 népiskola létezett. Még 1863-ban is az 545,000 lélekre csak 131 különféle népiskola esett. S mindennek dacára a Romániában lakó románokat gyalázzák s nem látják saját szemükben a gerendát. Olyanok — szerinte — a bukovinaiak, mint az erdélyiek s az osztrákok, kik gunyolják az oláhokat, miért nem haladnak a műveltségben s nem veszik tekintetbe, hogy 1849-ig az oláhok iskolákat nem állíthattak, iparosok nem lehettek, sőt városokban templom építésére helyet sem kaptak. Az oláhokat, hiedelme szerint, csak arra használták, hogy vérükkel a mezőket termékenyítsék.

A „Federatione“-ban valami Mezei András nevű nagy román hazafi majdnem két háson át siránkozik, hogy Kolozsvár közelében 4 román lelkész megette a kataszteri kijavításokat, s a szegények szegényének tartja, hogy ezt magyarnyelven hajtották végre. El van ezért keseredve s azt hiszi, hogy a nép el fog pusztulni, ha már a papok is kezdik mellőzni a drága anyanyelvet. — Az államnyelve tekintetbe se jön előtte.

Az „Albina“ szerint az őp elméjű s hazafi érzelmű ember lehetetlen, hogy ne jöjjön azon véleményre, miszerint Tisza azért áll a hatalom élén, hogy az országot romba döntse. Más egyebet nem hihet, midőn látja, hogy ez ur kihét éven át mind a politikát, mind az igazgatást rosznak s haza-ellenesnek hirdette, most miután a hatalom a kezébe került, e politikát folytatja — még nagyobb erőlylyel! Fél attól, hogy a mint Bach a monarchia felét megsemmisítette, Tisza Kálmán meg fogja az egészet semmisíteni.

Válasz Popiu János urnak az „Olvasókönyv“ szerzőjének.

Tekintetes szerkesztő ur! Ön a „Kelet“ december 8-iki számában így nyilatkozik: „Örvendünk, hogy szerző t. i. Popiu János ur tiltakozik a dacoromanizmus vádjai ellen s hajítja, hogy jövőre más nemű munkával e gyasnura ne adjon okot“. Popiu ur lép abban a számba ezeket mondja: „Criticusunk dacoromanizmusról abrándozván“ alább: „Hetedik éve már, hogy állami hivatalban vagyok s eddigelő még senki sem vádolhatott dacoromanizmussal.

E lapok december 17-ki válaszában, miután Popiu ur saját nyomtatásban megjelent szavait nem tagadhatja el, így szól: „Szeretnők

gombolyagot kezd előtte hajtani, épen úgy, mint azt álmban látta: térdre hull, s áldja az urat, felveszi a földről a gombolyagot sziszszató seregéhez.

Az ostrom hetedik napján történt ez, a Jordánból vizez hozatott, a gombolyagot belehelyezte s látta, hogy kezd kinyílni. Ekkor új erővel a támadást megújította, a falak összeomlottak s az övéi a városba nyomultak be; a száraz ág ekkor kezében kinyílt s bibor virág-pompa tűndökölt előtte s ő „jerichói rózsá“-nak nevezte el, minthogy titokzatos uton segédkezett a város meghódításában.

E legenda mellett számtalan mese van még, melyek mindannyian megadták nekik azon hírnevet, melyet kelet és nyugat népei közt századokon át élveztek.

A régi idők jámbor tévelygése, hogy minden, mi az igéretföldével összeköttetésben van, csodaterő tulajdonsággal is bír, szentségnek tüntette fel; ájtatos zarándokok s vakbuzgó kereszt-vitézek egyértékűnek tartották az arannyal s úgy vásárolták Palástina lakóitól. A szerzetesek tudtul adták; hogy ebben egy talizmánt visznek haza, mindazonáltal ha a szerencsétlenségtől magokat megóvni akarják, ne hagyják avatlan módon elvirágzani. Csak karácson éjjelén nyílik ki áldásthozólag, vagy Mária születésének éjjelén lehet langyos vízbe helyezni, ekkor becukkott kelyhét kitarja s felvilágosítást ad a jövő dolgokról. A nőknek a nehéz órákban gyógyulást szerez; ha a vízbe helyezett rózsza kinyílik, úgy hogy fényét és élnökségét megtartja s az alig látható kis bibor sötétpiros színt nyer: akkor semmitől se lehet tartani, minden gyorsan és szerencsésen megy végbe, ha azonban ez eset nem fordul elő, akkor orvosi segélyhez kell folyamodni.

(Vége köv.)

tudni, vajjon mit ért könyvismertetőnk a dacoromanizmus és dacoroman irány alatt? veszedelmes csoda-madár lehet az. Mi megvallva tudatlanságunkat — a szó pusztá értelmén kívül más magyarázattal, fájdalom! nem szolgálhatunk, de egyszerűen dacoromanoknak neveztünk. Erre aztán méltán felkiálthatunk Popiu úrral: „Csodálatosan forog a sors kereké!“ Mekkora fordulat kilelez nap alatt! „Senki sem vádolhatott dacoromanizmussal“ írja decz. 8-án és egyszerűen dacoromanoknak neveztünk — december 17-én. Welche Wendung durch eine unschuldige aber gerechte Kritik!

Ne ringassa magát Popiu ur azon boldog hitben, hogy mi vele csak tréfálkoznia akartunk, midőn olvasókönyvből a: „Cene sunt romanii?“ darabnak egy kis részét e lapok olvasóinak bemutattuk. Komolyan ismételtük, hogy az a cikik, telve van történelmi ferdtésekkel és roszakarattal igazsággal. Avagy nem ezt mondhatjuk-e ezen passzusokról: Kik t. i. a magyarok bejövetelek óta mindig ellene voltak a románoknak. Egyik magyar király nem elégedett meg 1141-ben csak azzal, hogy a román vérről szerzett birtokba jutott, hanem még a szászokat is behozta Erdélybe stb. „Hasztalan keltek fel a szegény románok még 1437-ben.“ A románok baromként vonták a jobbágyok jármát. „Annyira ment a magyarok kegyetlensége, egyesülve a szászokkal, hogy minden módot megkísértettek a románok jogainak és vagyonának fosztogatására stb. Ezekre mondott volna Popiu ur kadenciát, ezekre a régi eléggé ismert nótákra. „Hogy hazánkban, mint Európá minden államában, sok századon át fenállott a jobbágyosság ez történelmi tény, de az már ferdtise a történelemnek, hogy csak is a románok lettek volna mindannyian jobbágyok. Jobbágyok voltak a románok, magyarok és szászok közül; magának a balázsfalvi érseknek is voltak magyar jobbágyai és hány oláh ajku nemesnek nem volt szintén magyar jobbágya quantum satis! 1437-ben tehát nem oláh jobbágyok, hanem általában a jobbágy osztály kelt föl a földesurak ellen.

Ez az igazi régi nóta. Popiu ur és nem az, a melyet Ön az éretlen gyermekeknek hirdet. Aztán az a nemesség — magyarok, szászok, románok — mely hazánkat századokon át életével vérvél védelmezte, ez a nemesség kor intő szózatára önként levette jobbágyairól a terhet s édes testvéreibe fogadta addigi jobbágyait és nem várta be, hogy szuronyal kegyeszeritessék erre, mint Románia bojárai Kuza alatt 1864-ben. Ezt a régi nótát így kellett volna Popiu urnak eldalolni. Azokban a szászokban sem tagadhatjuk, hogy munkás, iparűző és földmívelő népet nyert hazánk. Ezt a régi nótát is gyermekek számára irt olvasókönyvben így kellett volna elfűni és nem úgy mutatni be őket, mint jog, és vagyon-fosztogatókat. Azok a magyarok sem voltak talán mindig ellenségei a románoknak! Ezt a régi nótát sem így fűja a történelem. Tudja azt Popiu ur igen bölcsen, hogy az ilyen hamis tudomány konkolit vet az ártatlan gyermekek fogékony szívébe s ez annyi helytelenül Popiu urtól, mert ő egyuttal lelkész is; tehát a köles öns egyetértést nem mi zavarjuk fel, kik P. ur könyvéből idéztünk és így azon állítását, hogy mi Popiu ur ellen alaptalan vádakat irtunk volna, egyszerűen visszautasíthatjuk.

Nem csak a „Keletben“, hanem olvasókönyvben is kellett volna az édes haza boldogítását hirdetni s mi azt még szívesebben lefordítottunk volna, mint a miket most lefordítottunk s akkor igazán jó szolgálatot tett volna Popiu a közjóknak. Így természetesen nekünk jutott a szomorú dicsőség: jobb szolgálatot tehetni a közjóknak, mert azt bizonyosan nem fogják behunyt szemmel nézni sem Pávil püspök, sem Trefort miniszter hogy a gr. kath. iskolákban a magyar nemzetről és szászokról így tanítsanak. Örömmel vesszük tehát tudomásul, hogy nem Pávil püspök idejében látott ez az olvasókönyv napvilágot? Azt csak megengedi Popiu ur, hogy Pávil püspök nem aprotálta volna ezta tankönyvet, melyben a magyar nemzetről az van nyomtatva, hogy az mióta bejött, mindig ellensége volt a a románoknak, hogy a a szászokkal, minden módot megkísértett a románok jogainak és vagyonainak fosztogatására.

A multkor Popiu ur a nemzetiség védelmére kötött kardot; nem követtük őt arra a térre. Most a dacoromanizmust velünk szeretn megmagyaráztatni, hogy alkalma lehessen ezt mondani: mi egyszerűen neveztünk dacoromanoknak és nem úgy duplán a mint ön magyarázza. De ne csintalankodjék velünk szentatya! ne igyekezzék az egyszerű szó által olyan együgyű képet vágni. A ki Laurianu és mások történelméből ilyen kivonatolt volt képes készíteni, minőt ön készített: nincsen annak szüksége dászkelre, mert szászor jobban tudja az, hogy mi a a Dacoromania, mint mi. Az igaz, hogy mi is tudjuk egy kicsikét, de ne izéljen, mert mi még-

sem állunk be Ön dászkelének. Hogy honnan tudjuk, ezt ön ép úgy tudja, mint mi, hogy mi is a Laurianu Urechia Cernetesu, stb. historias könyvek ből és a Popiu ur olvasó könyvből tanultunk, tehát ne kísértsen bennünket, mert lám már is sokat beszélünk erről a Maniaról.

Végül engedelmet kérünk Popiu urtól a szedő nevében, hogy becses nevéből kifeleddet két betűt s Popiu helyett Pap-ot szedett. Ez nem volt szép tőle, de ha mi vétettük volna el, tőlünk sem volt szép dolog. Lám két ártatlan betűt, minő zaji! Kérjük Popiu urat, ne vegye rosz neven, hogy mi is kissé túzbe jöttünk, midőn láttuk, hogy a történelem szent igazságait elferdítette és ezt a dicső nótát csipőján mutatta be a gr. kath. román gyermekeknek. Tehát béke lengjen közöttünk, az olvasókönyv felett pedig ítéljen a közönség, a püspökség és a miniszter.

Tanügy.

Az iparos oktatás.

(Felolvasta Suppán Vilmos a sz.-udvarhelyi tanári kör 1875. decz. 15-én tartott ülésén.)

Ha országos tanügyünkön végig pillantunk, úgy észrevevessük, hogy hazánkban kiválóan a módosabb osztályok igényeiről és kiképzetéséről van gondoskodva, az iparos osztály érdekeivel legalább 1873-ig alig törődött valaki. Pedig mindenki belátja azon nagy hátrányt, mely iparunkra és nemzeti vagyonunkra, a hazai iparos oktatás elhanyagolása által háramlik.

Igaz, hogy midőn korunk követeléseit megérteni és nékiek engedni kezdtünk, sehogys sem voltunk elkészülve azon nagymérvű intézkedés kre, melyeket meg kell tennünk, ha az iparnak legeskeélyebb lendületet is akarunk adni. Külföldön az ipar a gépek által nagy tökélyre emelkedett. Ennek következménye az volt: hogy nemcsak tekintettel a nagy iparra, a magasabb technikai oktatást teljesen átídomították, hanem a kisebb munkásnak is íparkodtak megadni azon elméleti és gyakorlati készütséget, mely a haladás és sikeres verseny első és főfeltétele. Mily eredménnyel, arról tanuszkodnak a következő statisztikai adatok. Bajorországnak 1874. végén volt 300 esti iparos iskolája, 49 kézműves intézete és 18 ipar szakiskolája, míg 1871-ben csak 119 ilyen iskola létezett. Ausztriában létezett 1872-ben 92 ipar és szakiskola, ezenkívül a vándortanítók és vándorgyűjtemények kiállításai intézménye meg van országszerte honosítva. Belgia és Franciaország iparának magas fokát csak iparos oktatásának, kitünősségének köszönheti.

A külföld eme törekvéseit hazánkban is méltányolták. Egyetlen műgyetemünket a kor szelleméhez és követeléséhez képest átalakították, szakosztályokat létesítettek, a tanszékek számát tetemesen gyarapították, egy szóval megtették mindazt, a mit a hazai nagy ipar a tanügytől várhat. Azonban oly intézkedésekről, melyek a kisebb iparost, tehát a szegényebb polgári osztályt és a munkást képessé teszik iparát a megváltozott viszonyokhoz képest űzni, nagyon is kismértékben gondoskodtak. Ezen oktatás hiánya sokkal érezhetőbb, hogysem azt hosszasan kellene bizonyítgatnunk. A gyártulajdonosok, a kisebb iparosok is nagyon érzik azt, hogy a magyar munkás nem bír oly elméleti és gyakorlati készütséggel, mint a külföldi, ezért az oly munkásokat, kik önállóan és nem a régi elavult chablon szerint m. p. felügyelőket, munkavezetőket, előmunkásokat, parliereket stb. külföldről kell hozatnunk és drága pénzzel megfizetnünk, mert nagy utánok a kereset, ennek következménye az, hogy pénzünk külföldre vándorol, mert a fejlődésben levő hazai ipar nem állja ki a versenyt a külföldivel, dacára annak, hogy a nyers anyag sokkal olcsóbb és a külföldi áru csak nehéz vámmilleték lefizetése mellett lépheti át az ország határát. Másfelől pedig saját munkás osztályaink elszegényednek és a proletáriátus mindinkább nagyobb mértékben növekedik.

Mindez sürgetve int bennünket, hogy az iparos osztály érdekében, oly oktatásokról gondoskodjunk, mely iparosainkat képessé teszi egyrészt saját üzletüket önállóan, és nagyobb eredményel folytatni, másrészt a nagy iparnál alkalmaztatást nyerni. Az így művelt kisebb iparosok előnnyel folytathatja üzletét, és képes bizonyos mértékben a nagy iparral versenyezni, mert a természeti erőket ismerni, felhasználhatja ipari célokra a világító gázt, vizet, és kevés költséggel olcsó modort létesíthet magának.

Mindezek közvetlen előnyök, melyek iparunkra háramlanak, mikor országunkban iparos oktatást szerzettünk; mekkorák azonban azon előnyök, melyek nemzeti közművelődésünk emelkedéséből az egész nemzetre, iparunk emelkedéséből nemzeti vagyonadásunkra származnak, az mindenki előtt oly világos, hogy fejtegetését mellőzhetem, deannyi is bizonyos, hogy egy művelt iparos osztály nemzetünk és nemzeti-ségünk legerősebb támasza lenne.

Ha különösen a Székely földet tekintjük,

még egy tényező járul az en tett előnyökhöz. A székely Magyarországból valóennyi lakosa között a leghátrányosabb, legkésőbb jutalmazó helyen áll. Földe kopár, szűk, terméketlen, viszony munkával és valódi étvesszéllyel kell, hogy küzdjön vele a mindennapi kenyérért. Az éghajlat zord és szélsőséges, szor a már biztonságba hozott gyümölcsöt s elrontja. De nyers anyagban, minő fa, bőr, s mások gazdag; mennyivel jutalmazó volna ezeknek feldolgozása, egy ipar létesítése? Vegyük csak a Cseherdőt vagy a német felvárddi lakosait, minesenek ezek a székelyekkel hasonló helyzetben? És nem világhírű iparuk, faiparuk és órákban? Miért nem volna lehetséges itt is hasonló? Csak akarat kell.

Én azt hiszem, hogy én a sz.-udvarhelyi tanárikör van hivatala, itt megkezdhetni a működést, megérlelni ezt körülírt eszmét, és evel a székelyeknek új és jutalmazóbb kereset-forrás megnyitására útát törni. Meg vagyok győződve, hogy a kezdeményezés általános részvételben és pártolással fog részesülni, és azt hiszem, szebben, nemcsak és dicsőbben nem bizonyíthatjuk akaratuk és céljaink tisztaságát és szilárdságát, mint y módon.

Hogy eszmét határozottabb alakba öltsem, átmegek most az e tekintetben Magyarországon tett intézkedések tanulmányozására, különösen, hogy elkerüljék olytákat, melyek azoknak kifejlődésére káros befással bírtak.

Kezdeményező e téren az országos magyar ipar-egyesület volt, mely a fővámban 6 ipariskolát alapított. Amde ezen oktatás alig, hogy megindult, már hanyatlóban volt Az 1874-ki tanévben már 114-el apadott aszám. Ennek oka a hiányos szervezetben kerendő. A gyér látogatás okát abban kell keresni, hogy a szervezet, a tanterv ép olyan, mint zisméltó népiskoláé. Csak a 3. osztály nyit valami, a népiskola terén túl esőt, újat, anennyiben az iparos számtanra, könyvitel, és armszettudományokra is kiterjed.

Épen ellenkező tümenények észlelhetni a kolozsvári és besztzercei ipariskoláknál. Ott legjobb sikerrel kísérteik ezen oktatás. Ennek oka, legelőször abban rejlik, hog ott az iparoktatás majd nem kizárólagosan a iparos körök műve. Második sorban a városi hatóság oda törekszik, az oktatást támogatni, mennyiben a nem akarókat hatóságának tekintélyével kényszeríti, hogy inasait az iskábajárássák.

Az oktatás sikere függ: 1) Az iparos körök érdekeltségétől. Maguk az iparosoknál kell odahatni, hogy ezt egy őket illető és becsületbeli dologk tartásák; azoknak, kiknek szolgálni akaruk, fel kell világosítani és saját érdeküket me kell magyarázni.

2) A városi hatóság támogatása; pénzbelileg és tekintélyével.

3) Az oktatás szervezése. Áttérek ezenel az ipariska szervezésére. Ugy tekintem ezt, mint az ámsztó oktatás kiegészítő részét. Az utóbbi ipkodik azon általános ismereteket, melyeket a övendék a népiskolában nyert, meggyökerezteni; új ismereteket nem ad. Az iparos-oktatás legyen tovább képező; egészítse ki azon általános ismereteket és szolgáltatson új, főleg gyakorlati szempontból fontos ismereteket. A így értelemben vett iparos oktatás tárgya volnának: Magyar nyelv és irodalom kapcsolatán történelemmel. Természettajr, kapcsolatba földrajz, vegytanall. Természettan, Technológia, közösen taníttatik. Gyakorlati számítás, esetleg könyviteltan is. Mértan és mértan rajz. Vettülettan, ábrázoló mértan. Diszciplina és műipari rajz.

A rajz egyrészt plastikai műak, másrészt ékítményi és építészeti mintá után történik és a műizás ébresztését és művelését célozza.

Az ilyenmő oktatás 2 vagy 3 cursust igényel, hetenkint 6—4 órával.

A tanmódszer úgy választand hogy a tananyag magában az iskolában elsáttíttassék, mert az iskola időn kívül a tanuló nem képes több időt tanulásra fordítani.

Az iskola idő 7—8-ra teendő A város felkérendő, hogy a taneszközökről, int olvasókönyv, rajz és íróeszközökről, a vágítás- és fűtésről gondoskodjék. A tanításra, tanárikör tagjaiból önkéntesen, de díjmentesen vállalkoznak.

Ezek volnának körvonalai, a iparos oktatásnak, melynek felállítását ajánlom a tisztelt tagtárs urak közreműködésével elérni, sziveskedjenek tehát következő indítványomat kegyesen tudomásul venni és elfogadni:

1) Mondja ki a sz.-udvarhelyi tanárikör, hogy egy ipariskola felállítását szükségesnek tartja, mely megadja a városi iparos ikereskedelmi segédeknek azon elméleti és gyakorlati készütséget, melylyel léteplájuk tovább haladhatnak és mely másrészt a polgári osztály műveltségének emelésére is szolgál.

2) A tanárikör tagjaiból válaszássék egy bizottság, mely magát a város hatóságával és iparosaiyal egy, mint kereskedővel (ntkezésés bé téve, oda hasonló, hogy azokat célra nyervén, a szükséges anyagi támogatással hoz-

Polytatás a melléklet

zárulnak Ezen bizottság részletes tervezetét közzéadva melynek alapján az ipariskolát minél előbb megnyitni lehessen.

Suppan Vilmos.

Az udvari helyi végtagyaláshoz.*)

M. Várhelyi, decz 27.

E lapok ide 294-dik számában röviden X. X. alatt közölt Novák-féle végtagyalásról szabad egyen nemely elferdítések vagy rosszul értesítések kiigazítása végett pár észrevételt tenni mint a ki az ügyiratokat közvetlen tanulmányozásból ismerem.

Igaz, hogy Novák Antal, fávál, Ferencz-czel, a székesudvari helyi királyi kptszék által helyben hagyott életjáradéki szerződést követően, annak alapjanczját átruházta, mi nyilván ki-hirdetett 173. decz. elein; de néhány nap múlva a bftvény által család ügyeire alatt apa és fiu elfogatni, mindkettő ezen általuk a legkisebb károsító czélt nélkül létesített szerződéstől rttön visszalépett, nem tehetvén arról, hogy a tszék ügye az ide vágó rendeletek mellőzése elintézte el.

Igaz, továbbá, hogy az apa még október közepén tömeges bevásárlásokat és váltóhasználatokat iktatott akkor, midőn a czégyaltatásról jó sem volt; de nem való, hogy ezen művelet által hitelezőt 33,000 forintig megkárosította volna, hisz a vizsgálóbírósalág fölveti leltárát, s az alig pár száz forint különbséggel ép anyi vagyon találtatott, mely rendes viszonyok között a hitelezők kielégítésére elég lett volna; azonban N. A. az összes hitelezők leg nem rövidítése végett kénytelen volt csődi kérti, mit a bíróság különben is ilyen körülmények között hivatalból is ki-hirdetni kötelezett vala, mely eljárás — illetve a vagyonok szokásos elbuzása — által vallottak a hitelezők valódi kárt, mert ma már aligha lett kilátásuk huszonöt százalékos kápi.

Ily tények mellett nehéz volt a közvadászok az elutasító bizonyítékokat összedállítani s ha argyalag igyekezett is a bünteselelménykimutatni, de aianyilag minden kísérlete csak az irgalmatlan büntetés-kérésben összpontult; mire én kötelmemnek ismertem az általános pénz- és hitel-válság okait, mint az iparra kereskedésre lényeges befolyással levő mozanatokat, röviden érinteni, egyúttal az igazságszolgáltatás közegeinek erőszakkal eljárásai kimutatni, mik bizony, mint helyi igazságok nem igen tetszettek, főleg a királyi ügyészek, a ki ezen egész bünyvet egy 23 éves, minden megbízás nélküli budapesti ifjuna megrohanására megteremtette, mely gőzerővel igazsághajászatot meg is bányhatott.

Hogy vádlatok mennyiben bűnösök, ezt azon egyszerű tény igazolja, miszerint egész műveletük által eneken egy kárt nem okoztak, ha csak h. ügyész és tszék a jövő tükaiha is bepillitva, még a gondolatokat is sítolni nem akák, mely ferde és törvényellenes felügással iponta százanként lehetne kereskedőket és ngánzókat kereset alá fogni azon idelemből, ita hitelezőt nem tudja annak idejében kielgíteni. És ép ezért sajnálom, hogy jelen ügyben nem esküdtszék itélt, mely bizonyára vádlottakat fölmentené.

Részemről tpsokra nem vágyom, de a támadó rosszaságot sem rettegok, előttem az egyéni szabadság s vagyonbiztonság azon sarkpontok, melyeken a igazságszolgáltatásnak nyugodnia kell, ellent kiméltlenül ostarozni fogom, igen főleg atörvény őreit, mert tszeteletre és bizalomra cik egy számíthatnak, ha a bűnösöket üldözés az ártatlanokat védik. Egyébiránt ha külső XX. a tárgyalásnál kezdettől végig egy vád- és védbeszédekett nagyobb figyelemmel kíséri és e fölött még az ügyiratokban járta lenne, akkor ily elfogult, nem mondom pártiszeztető, véleményem nem mondható volna; tessé csak bevárni a végítéletet, mely remélem, Nékének adand igazat.

Lázár Ádám,
h. ügyvéd.

„KELET” magán-távirata.

Budapest deczember 28. 10. ó. 5. p. d. e.
Érkezett, deczember 28. 10. ó. 55 p. d. e.

A képviselőház ma délből törvények hirdetésére ült tart. Miniszterei nem voltak Bécsen; még kétséges, mi-utaznak od.

NAP HIREK.

Kolozvár, decz. 28. j. 1875.

Tegnap Molière „Képzelt beteget” színi előadását tart. Miniszterei nem voltak Bécsen; még kétséges, mi-utaznak od.

Az „Audiatet altera pars” elvétel fogva
történt a jelen nlatkozatnak. Szerk.

lyet annyi tanulmánnyal és olyöntudatos műgönddall dolgozott fel, hogy már az ő „Képzelt beteget” egymagára megérdemli, hogy mindannyiszor megnézzük, a házysor színe került e molierei vigjáték. — A hypochondra Argan folytonos betegeskedő zsörtölődéseinek, képzelt betegsége miatti fájdalmas nyögéseinek, a szemfüles szobaleányával mindegyre perlekedő gazda bosszankodásának stb. stb. mind olyan igaz hangokkal tud E. Kovács Gyula kifejezést adni, hogy magát az Arganok valamelyikét véljük magunk előtt látni, élni, zsörtölődni és „szenvadni.” S épen ebben a „szenvadás”-ben, Argannak ebben a beteges képzeltgésében, oly finomul s mégis teljes hatással, (mert igaz vonásokban) engedi E. Kovács Gyula a helyzetekben és jellemekben rejlő nevelőgést átsziligolni; s mikor az orvosok, orvosi tudomány és gyógyszernek nélkülözhetetlensége iránti mély meggyőződésnek ad kifejezést, e tulzott meggyőződés és a helyes fellogás közötti contrast feltüntetésevel olyan éles és jogosult gunynak ad hangokat, hogy csupa élvezet az egész, bevégeztet alakítását végig nézni és hallgatni. — Toinettet ezuttal D. Boér Emma személyiségtől több jó akarattal, különösen hatásra számított, de a kép keretében nem illő vonásokkal, mint sikerrel. Mert Toinette egy ügyes, kotnyeles szobaleány, kinek a bensőbb, patriarchalis viszony, mely egy jó család és jó gazda között szokott kifejlődni, több van megengedve, mint általában a családoknak. De azért Toinette nem rakoncátlan gyermek, nem is éretlen leányka, hanem legfeljebb egy élelnek véralakot, viglány, a ki látja gazdájá hóbortos képzeltgését s nevét s apró tréfákat enged meg magának vele szemben. Az a gyerekes ugrándozás tehát, a mivel Boér Emma mindegyre jónak látta játékat fűszerezni, meg az az éretlen himbálózás a székben a vigkedélyű, csintalan, de azért érteztű szobaleányhoz nem talál; ez már nem igazi és finom comicum, hanem tulzás, bohózat. Másik különben egész játéka élelnek, itt-ott talál s általában az előadás keretében beillő volt. A többi szereplők közül E. Kovács Gyulánál Belinét, Kutassi Janka Angelikát, Mátrai Bernadot, Szentgyörgyi az öreg Diafairet, Földényi a fiát, Kassai Pugont játszták, mindnyájan gondosan s hatással. A kis Nagy Janka olyan ügyesen, élelenséggel s értelmesen mondta el Louson szerepét, hogy nyílt jelenetben kétszer kitapsolták.

Értesítés a kolozsvári „Gyermek-kert-társulat” ügyében. Van szerencsénk a társulat részvényesei s mindazokat, a kiket a társulat intézetének állapota érdekel, a következőkről értesíteni: Alapszabályaink értelmében évenként egyszer megtartandó rendes közgyűlés a jelen évben azért nem tartatott meg, mert a társulat intézete érdekében folyamatba tett több nemű vállalatok és intézkedések befejezhetők nem voltak s így a választmány nem volt és a mai nap sines azon helyzetben, hogy a társulatnak különösen anyagi ügyeire nézve minden tekintetben s minden irányban szabatosan körvonalozott és a folyamatba tett ügyek eredményét is feltüntető jelentést terjeszthesen a közgyűlés elé. Ezen ügyek sorába tartoztak s részben még ma is függő kérdések gyanánt szerepelnek: az intézet emeletre építésére irányolt vállallattal kapcsolatban álló elszámolások, a magas kormánytól nyert 6000 frtnyi kamat nélküli kölcsön elengedése iránti folyamodvány elintézése, főleg azonban a társulat javára rendezendő országos sorsjáték ügye, mely a társulat anyagi helyzetének gyarapítására reménytelőleg igen szép eredménnyel, de csak az 1876-ik év május havában lesz befejezhető. Ezen körülmények indították a választmányt a közgyűlés egybehívásának elnapolására, a mely határozat azon hozzáadással közöltetik a társulat trészvényeseivel, a közgyűlés — a sorsjáték ügyének lebonyolítása után — azonnal egybehívatik, a midőn nem mulasztja el a választmány tüzetes s a társulat ügyeinek állapotát minden irányban kimerítően részletező jelentést terjeszteni a közgyűlés elé. Egyébként addig is öröndetes tudomásra hozzuk mindazoknak, a kiket a társulat által kitűzött cél érdekel, hogy intézetünk a jelen tanévben is virágzik s a folytonos tökélyesbülés útján szép sikerrel halad előre. Növendékeink száma az intézet mindenik osztályában nagyobb, mint az elmúlt tanévben volt, az eljárás és az intézet kormányzása czéljából, miként az az „Intézeti értesítő” útján az érdekletteknek tudomására hozott, újabb czél-szerű intézkedések léptettek életbe; a gyermekkertésznő-képezde költségeinek fedezése czéljából a u. m. vallás- és közoktatásügyi miniszter u. a. jelen tanévre is 3500 frtnyi államségélyt kéréskedett utalványozni, szóval az intézet szellemi ügyei teljesen megnyugtatók és reményekre öbrésztők. Egyszersmind örömmel hozzuk köz tudomásra, hogy buzgó tanügy-barátok leguhabban a következő adományokkal segítették elő társulatunk törekvését: tek. Bányaai Vitális ur — igen meleg sorok kíséretében — mintegy új évi ajándékkul, visszajándékozta a társulatnak az általa megvett egy drb ötven forintos részvényét. (Parádi Kál-

mán tanár ur a Rupreclet-féle természetrajzi képeket, Stöger Béla tanár ur két hegedűt, Babos József ur pedig [Brunswick Teréz arczképét ajándékozta az intézetnek. Fogadják e nemes keblű tanügybarátok a nyilvánosság terén ez őszinte köszönetünk kifejezését. Kelt a kolozsvári „Gyermek-kert-társulat” választmányának 1875. évi deczember 23-án tartott üléséből. Szász D. elnök. Szabó Endre igazgató és titkár.

Tüzvész. Ma reggel fél nyolcz óra tájban félrevert harangok kongatása riasztotta fel városunk lakóit, mi fannál nagyobb aggodalomra adott okot: minthogy erős éjszakai szél fútt, s a tűz könnyen oly dimenziókat vehetett volna, hogy nagyon is kesernyű utóizű kristindki kerekedhetett volna belőle. Azonban az egész veszedelem abból állott: hogy Zsigmond Elek polgártársunknak elégett a kül-magyar-utczában egy boglyaszalmája sa tűzoltók hirtelen közbejövetele elhárította a tűz terjedését.

A „Hilária” dalegylet vasárnap tartotta meg évi rendes közgyűlését. Dr. Hincz György elnök beszédéből kiemeljük azt, hogy ez egyet már 7-ik évét élte le szűgy műszaki, mint anyagi tekintetben emelkedést, vagyongyarapulást mutat fel. Az egylet activ vagyona, ingóságokban és készpénzben 1907 frt 8 krt tesz. Az egyletnek ez évben 32 működő, 307 pártoló és 17 tsziteletbeli, összesen 356 tagja volt. A „Hilária” 1875-ben 4 rendes dalestélyt rendezett; ezen négy dalestélyen előadott 21 kar dal s a magán zenekar által 6 zenedarab. A tszítikar az 1876-ik évre következőleg alakult meg. Elnök lett dr. Hincz György, alelnök Herbach Ferencz, karmester Jakóbi Jakab, titkár Reichs Lajos, pénztárnok Beil Venczel, gazda Glöser József. Választmányi tagok: Groisz Károly, Gunesch Károly, Gamauf Vilmos s Málík László. Brunner Olivér volt titkárnak jegyzőkönyvileg köszönet és elismerés szavaztatott, Málík László ellenben, érdemei elismerésül tsziteletbeli taggá választott.

A zene-conservatorium tegnap f. hó 27-én tartá meg 1874—75. egyleti évi közgyűlését, csaknem kivétel nélkül működő és választmányi tagok jelenlétében. Simon Elek elnök egy igen csinos beszéddel nyitván meg a közgyűlést, felolvastatott a választmányi jelentést, mely igen bő képet adta azon elhagyatottságnak, azon közönynek, melyet közönségünk ezen fenállása 39-ik évét betöltött intézet iránt viseltek. Mig zene- és énekiskolája e nemes város t. képviselőite által megszavazott és kizárólagosan e czíra (t. i. oktatásra) felhasznál 1000 frt évi általánból fentartva, szép virágzásnak indult, addig a hangversenyek megtartása s így a zene gyakorlati pártolótákok csekély száma, a hangversenyek deficiitje és a közönség (s kivált az uri és mi veltebb osztály) által csaknem teljesen ignorálása és abból kifolyólag a szükséges anyagi gyámoltás hiánya miatt annyira fenakadt, hogy az utolsó 4-ik hangversenyt nem lehetett megadni, e czérra csak 10 frt állván rendelkezésre. Ezen jelentés után kiegészített szabályok értelmében a választmány ismételtén és részint új tagokul megválasztatván id. Bodor Pál, dr. Kolozsvári János, Gelch János, Dobkai Kálmán, Himmelstein József, Keresztei Lajos és Nagy Gábor urak, egyről-egyre gyakorló zenészek. Pichler Bódog volt zeneigazgató tsziteletbeli tagnak választott meg.

Közgyűlés. A kolozsvári önkéntes tűzoltó-egylet 1876. január hó 9-én d. u. 3 órakor, a városi bizottság nagytermében évi rendes közgyűlést tart, melyre az egyleti tagok tszitelettel meghivatnak. A közgyűlés tárgyai: 1) Elnöki megnyitót, 2) a parancsnokság mult évi működéséről szóló jelentésének tárgyalása, 3) a számadásvizsgáló bizottság jelentése s a jövő évi költségvetés megállapítása, 4) az alapszabályok módosítása, 5) tszítválasztás, azaz egy főparancsnok, két osztályparancsnok, öt rendfentartó szakasparancsnok, egy mérnök, egy pénztárnok, két orvos, három segédtszít s hat szakaszvezetőnek titkos szavazás útján való választása, 6) a mult évi számadások felülvizsgálására egy háromtagu bizottság választása. Kolozsvárt, 1875. deczember. 28-án. Kőszegváry Gyula, főparancsnok. Móríc István, segédtszít.

Idősb Karvázy József, a maga és édes gyermekei: Karvázy Gyula, József és Árpád, egy minden közeli távoli rokonok nevében mélyen megszorodott szível jelentik, hogy a hű nő, jó édes anya, gyöngéd rokon Karvázy Józsefné született Baranovskya Anna, élelének 55-ik, boldog házasságuk 35-ik, évében folyó hó 27-én reggeli 9 órakor tudóaszkr következtében megszűnt élni. Hült tete-meit folyó hó 29-dikén délután 3 órakor fog-nak a piaczosi háznoktól r. k. szertartás szerint a közös családi sikertbe öröknyugalomra helyezni, lelkéért pedig az engesztelő szent mise áldozat a t. P. Minorita egyházban fog ugyan e hó 30. délelőtt 10 órakor az egek urának bemutatattni, mely mindkét végtszítéség tételre minden rokonok és ösmerősök szomoruan meghivatnak. Nyugodjék csendesen a legjobb anya, a szerető nő és jó rokon!

A szebeni tűzoltók a fogadalom letétele s a tszítviselő megválasztása végett vasárnap tartották meg közgyűlésüket. A jelen volt 112 tűzoltó az 1876-ik évre a fogadalmat letévén, a főparancsnok meleg szavakban szívőkre kötötte kötelességeik hű és pontos teljesítését. A tszítválasztás eredménye az lett, hogy parancsnoknak dr. Lindner, 2-ik parancsnoknak Keszler János s segédtszítnek Stummer Gusztáv, Baltesch János stb. választattak meg.

Hymen. Gál Ilont, Gál János lónai birtokos kedves leányát, a lefolyt ünnep másodnapján vezette oltárhoz Dávid Zsigmond járai fiatal birtokos. Boldogságot kívánunk az ifju párnak.

A Kisfaludi társaság, mint a „Fővárosi Lapok” írják, a jövő hóban elnökölket, titkárokat és új tagokat fog választani, előbb ez ügyben értekezletet tartva. A tagok közt, a mint vettük észre, általános az óhajlás, vajha az elnöki székre a nemzet első nagy költőjét, Arany Jánost lehetne megválni. Ez óhajlás teljesedésében azonban alig bizik valaki, tudva lévén, hogy Arany János még az akadémiái költőhárság tszítviseléséről is szeretne lemondani. Valószínű tehát, hogy az első elnöki székre a másodelnököt: Gyulai Pált választják meg, ki mint műtész, mint költő és szépprózairól teljesen illik e székbe s ezenkívül a társaságnak ép oly fíradhatlanul buzgó tagja, mint volt Toldy Ferencz. A második elnökségre legtöbbször Szász Károlyt emlegetik, ki a társaságnak egyik legmunkásabb és legérdemesebb tagja, s kia széleskörű irodalmi munkásságában csaknem együtt képviseli a társaság által különösebben mélt munkáágakat, költészetet, aesthetikai elméletet, műtörténeti szónoklatot és itészetet. — Az első titkárra nézve bizonyára maradnak a réginel: Greguss Agostán. Besz tag négy halt meg a jelen évben Toldy Ferencz, Kriza, Sebeherényi, és legközelebb báró Kemény Zsigmond. Négy új tag lesz tehát választható, mely állomásokra legtöbb kilátásuk van Baláz Sándornak, Dóczy Lajosnak és Beöthy Zsoltnak. Ezenkívül a negyedik helyre a „F. L.” szerint még Tóth Edét, Barna Ignácot és Vértessy Arnoldot említik.

Tóth Ede A „Vasárnapi újság” közlébbiszáma a Tóth Ede arczképét hozza, rövid életrajz kíséretében. Amaz olvasóink számára, kiknek talán nincsen alkalmuk a „Vasárnapi Újság”-ot olvasni, ide jegyeznük néhány adatot a „Falu rossza” méltán híressé vált szerzőjének életéből. Tóth Ede született Putnokon, Gömör-megyében, 1844. october 14-én. Atyja, a jómódú szabómester, gondos nevelésben részesíté serdülő koráig, a mikor aztán a fiu minden könyörgése daczára, kereskedésbe adta. Azonban 1862 május havában szakított a kereskedéssel s S-Patakra ment, majd nevelőseget vállalt aztán színészek csapatát fel 1865. febr. elején s daczára, hogy eleinte habart és dadogott s alakja is középtér metnél alacsonyabb lévén, sok kellett e természetű hibákkal küzdenie: utóbb meglehetősen szerepkörre verekedett fel. Sok hányattatás után megismerkedett nejével, Benedek Máriával, kivel 5 év óta boldog házasságban él. S ekkor kezdődött komolyabb irodalmi munkássága is. A kisebb költemények és balladák teréről átcapott a színműírodalom mezejére. Első e nemű műve az „Oltár előtt” népszimű, mit azonban később félretett. Azután jöttek: „Sehneider Fánia”, „Kerekés András és szeretője Piros Panna”, „Az önkényes tűzoltók”, „Bécsi krach” (bohózat) s végre a „Falu rossza” mely szerzője egyesszere népszerűvé és híressé tette biztos állást is adván neki a budapesti nemzeti színház ruhatári felügyelőségében. Azóta írta a „Kintornárcsaládot” s nyert újabb 100 aranyot a „Tolonecz” című népsziművével s végezte be a „Névtelen Hősök” népies opera-szöveget, melyre Erkel Ferenczkészíti a zenét.

Megjelent és beküldetett a „Táncz” című folyóirat 9. száma, következő tartalommal: „Népdalok” Zagoni Györgytől. „A távolból, polka francaisi, Barabás Istvántól. „Her-vadt virágok” mazurka, Köves Gusztávtól. — Ugyancsak megjelent „Die erste Tour. Polka-Mazur, für das Pianoforte. Componirt v. Philipp Fahrba ch jun. Ára 50 kr.

Thomas bűnrészese. Berlinből írják, hogy a bremerhaveni szerencsétlenségben egy második ember is bűnrészese volt. A rendőrség megtudta, hogy ez egy berlini ember; — már több napja keresik, de még nem akadnak nyomára. Úgy látszik, hogy Thomas többet vallott ki, mint a mennyit a lapok közöltek, de a bűnrészese most már aligha lesz Berlinben, bizonyosan kerekelt oldott, mihielyt apokoli terv elhibázottat és Thomas vallomásokat tett.

A bremerhaveni szerencsétlenség által koldusbotra jutottak számára eddig 100 ezer tallér gyűlt össze.

Érdekes ifjúsági irat van készülőben, melyet kétségkívül minden irodalombarát szívesen fog üdvözölni. Lamb Charles és Mary „Tales from Shakspeare” című művét fordítja magyarra. E gyűjteményben a britkö-

tó husz tragédiájának és vigjátékának meséje van feldolgozva az ifjúság számára elbeszélések alakjában ama vonzó modorban, mely Lam minden művét oly nagy becsűvé teszi. Az eredetiből vett idézetekhez a Kisfaludy-Társaság által kiadott magyar Shakspeare-fordítás fog használtatni. Tervben van a diszkadás Kaulbach Shakspeare-képcsarnokából vett fényképekkel ékesíteni.

A nőcsábító büntetése. A párisi esküdtszék a napokban igen érdekes ítéletet hozott. Egy Marambet nevű iparos leánya viszonyt folytatott Roberts Henrik fiatal munkással, ki vele egy és ugyanazon divat-üzletben volt alkalmazva, néhányszor éjjelre is elmaradt, azon ürügy alatt, hogy barátaihoz megy. F. é. májusban a leány érezni kezdte, hogy a tilos viszony nem maradt eredmény nélkül, felszólította tehát a fiatal embert, hogy vegye nőül. Ez azonban szemére hányta, hogy könnyelmű életet folytat és ezért ő nem veszi el. F. é. szeptember 29-én az atya is észrevette leánya állapotát és mikor megtudta, hogy Roberts okozta azt, felkereste az ifjút egy kávéházban s azt követelte tőle, hogy vegye el a leányt. Roberts tagadó választ adott, azt állítván, hogy a leánynak más férfakkal is volt viszonya, nevezetesen közös főnökki fávál; a felbőszült atya erre elhívta az utcára, itt ismét felszólította, hogy mentse meg a leány becsületét: vegye el. Robert újból is tagadó választ adott, mire Marambet leszúrta őt. A seb nem volt halálos, Robert 5 heti betegség után ismét egészséges lett. Marambet esküdtszék elé állították; itt Roberts főnöknek a fia azt valotta, hogy a leány egy izben kocsiába szállt vele és nem tagadott meg tőle semmit. A törtévénszék elnöke igazat adott Robertsnek, hogy megtagadja a házasságot, a „atyát pedig megrovóták, hogy leányára nem vigyázott. Az esküdtszék azonban Marambetet felmentette. Ez eset alkalmából Dumas igen pikáns tanulmányt tett közzé, melyben azt fejtegette, hogy a szüzieség tőke; aki abból élvez: az fizessen, mint pl. a vendéglőkben az ebédért; aki e tőke tulajdonosát álnokek megcsalja, azt kell megbüntetni, mint minden más csalót, arról azonban nem szölt, hogy mi történjék, ha a tőkepénzes maga pazarolja a tőkét.

KÖZGAZDASÁG.

Erdélyrészi piaczok árjegyzéke.

M. Várhelyi piaczairai decz. 25-ről, 1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztabuza 3 frt 40 kr, rozs 2 frt 10 kr, elegybuza 2 frt 42 kr, zab 1 frt 24 kr, széna 2 frt — kr, alomszalma — frt 25 kr, zsupszalma 30 kr, egy öl fa nem uszatott 13frt 80 kr uszatott 7 frt, — marhahus f. 18 kr, konyhaliszt kp. 10 kr, borsó kp. 16 kr, lencse kp. 18 kr, paszuly kp. 14 kr, köles kp. 24 kr, burgonya — frt 50 kr, disznózsír f. 60 kr, hagyma. 5 kr, fokhagyma. 14 kr

M. Várhelyit, decz. hó 16-án.

A n-nyedi piacz árai decz. 23-ról 1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztabuza 3 frt 13 kr, elegybuza 2 frt 63 kr, rozs 1 frt 88 kr, zab 1 frt 85 kr, pityóka 1 forint 30 krajczár, kr. Egy font disznózsír 40 kr. egy kupa borsó 14 kr. lencse 20 kr, paszuly 10 kr, Egy kupa kenyér liszt 11 kr Egy 1 font marhahus 18. Egy mássa széna 2 frt 10 kr. Egy öl tűzifa kemény 9 frt — kr. alomszalma 35 kr, zsupszalma 45 kr, köles 28 kr, hagyma 6 kr, fokhagyma 7 kr.

Sz. Régen piacz árai decz. 23-ról 1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztabuza 3 frt 20 kr, rozs 1 frt 50 kr, elegybuza 2 frt 40 kr, zab 1 frt 40 kr, széna 1 frt 35 kr, alomszalma 60 kr, zsupszalma kr, egy öl fa 8 frt 20 kr, 1 ft. marhahus 14kr, 1 k. konyhaliszt 8 kr, borsó 1 k. 10 kr, lencse 10 kr, paszuly 8 kr, köles 24 krajczár, burgonya — forint 80 krajczár, 1 ft. disznózsír 50 kr, hagyma 3 krajczár, fokhagyma 6 kr.

Beszterce piacz árai deczember. 21-ről, 1875. (alsó-ausztr. mérő.) Tisztabuza 4 frt — kr, rozs 2 frt 20 kr, elegybuza 2 frt 40 kr, zab 1 frt 20 kr, széna m. 1 frt 80 kr, alomszalma m. frt, —, zsupszalma m. frt — kr, egy öl fa nem uszatott 8 frt 50 kr, marhahus f. 12 kr, konyhaliszt kp. 10 kr, borsó kp. — kr, lencse kp. — kr, paszuly kp. 22 kr, köles kp. 24 kr, burgonya vk. frt 60 kr, disznózsír f. — frt 54 kr, hagyma. 3 kr, fokhagyma 6 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Deczember 27-én 5% Metaliques 6940 frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 73.80 frt. 1860-iki államkölcsön 112. — Bankrésztvények 919. — Hitelrészvények 203.30 London 113.05. frt. Ezüst 105. — Cs. kir. arany 531 1/2. — Napoleond'or 907 — 100 mark német értékű 56.

Urberi kötvények: Magyarországi 80 — Temesvári 7950. Erdélyi 7920 Horvátország 83.50.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

Stein János der. muzeum-egyleti könyv
kereskedése Kolozsvárt
az új év közeledtével

a következő magyar

német és francia

divatlapokat

ajánlja a hölgyközönség szíves figye-
mébe.

Magyar Bazár mint a nők mun-
kaköre.

Megjelen havonként kétszer, két nagy iven.
Minden szám borítékban, színezett di-
vatkép-, szabásrajz- és kivágott szabásmintával.
Előfizetési ár: Egész évre 10 frt, félévre
5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Budapesti Bazár.

Megjelen havonként kétszer, két nagy iven.
Minden szám borítékban, színezett di-
vatkép- és szabásrajzzal.
Előfizetési ár: Egész évre 10 frt, félévre
5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Der Bazár.

Megjelen havonként kétszer, két nagy iven,
szabásrajzzal.
Az összes divatlapok közt a leg-
elterjedtebb és legkedveltebb, kiállítás- és tar-
talmához képest a legolcsóbb lap.
Előfizetési ár: Egész évre 8 frt, félévre
4 frt, negyedévre 2 frt.

Illustrirte Frauen-Zeitung.

A „Modenwelt“ kiadása szépirodalmi
közönnnyel.
Megjelen havonként kétszer, két nagy iven.
Minden szám két pompásan színezett
képpel, szabásrajzzal stb.
Előfizetési ár: Egész évre 10 frt 40 kr,
félévre 5 frt 20 kr, negyedévre 2 frt 60 kr.

Haus und Welt.

Megjelen havonként kétszer, két nagy iven.
Minden szám gazdag tartalom-, két-há-
rom pompásan színezett divatkép- és szabás-
rajzzal.
Előfizetési ár: Egész évre 11 frt 20 kr,
félévre 5 frt 60 kr, negyedévre 2 frt 80 kr.

Die Modenwelt.

Az „Illustrirte Frauen-Zeitung“ kisebb
kiadása szépirodalmi közönnnyel.
Megjelen havonként kétszer egy nagy
iven, szabásrajzzal.
Előfizetési ár: Egész évre 3 frt 20 kr,
félévre 1 frt 60 kr, negyedévre 80 kr.

Deutsches Wäsche-Magazin.

Képes lap, szabásrajzzal, a vászon-
u-ha- és fehérneműek készítéséhez.
Megjelen havonként kétszer a legújabb
divatok képeivel és szabásrajzzal.
Előfizetési ár: Egész évre 8 frt, félévre
4 frt, negyedévre 2 frt.

Victoria.

Megjelen havonként kétszer, két nagy iven.
Minden szám egy színezett kép- és sza-
básrajzzal.
Előfizetési ár: Egész évre 6 frt, félévr
3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Les Modes de la Saison.

Edition avec gravures coloriées.
Megjelen havonként négyszer, évenként
52 számban, minden szám egy nagy iven,
pompásan színezett divatkép- és szabásrajz-
al.
Előfizetési ár: Egész évre 16 frt, félévre
8 frt, negyedévre 4 frt.

La Haute Nouveauté des Modes Parisiennes.

Legnagyobb kiadás, megjelen havonként
kétszer, szabásrajzzal, minden szám 3-4 szí-

nezett divatképpel, a legújabb párisi divatúdo-
sítással francia és német nyelven.
Előfizetési ár: Egész évre 18 frt, félévre
9 frt, negyedévre 4 frt 50 kr.

Salicylsav tartalmu ogvize és fogpora

PERL fogorvosnak.

A Salicyl szájvíz és fogpor, a fogor-
vosi gyakorlat legújabb tapasztalatai szerint
van készítve és a cölnek tökéletesen megfe-
lel. A Salicylsav hozzátétele rendkívüli ha-
tást gyakorol a rossz szájíz és a fogak gyors
rothadása (Caries) ellen.
A használati utasítások bővebb magya-
rázatot adnak.

A főraktárak Kolozsvárt Székely Miklós
gyógyszertárban és Károlyi Ernő kereske-
desében M.-Vásárhelyi Fogarasi Demeter.
Gy.-Fehérvári Csiki Imre, N.-Enyedi Wink-
ler N.-Szebenben Gártner Károly. Bra-
sóban Eremiás Demeter, Besztercezőn Glockner
és Gajzágó K.-Vásárhelyi J. Dávid, N.-Váradon
Sonnenfeld és Schön kereskedő urakkal, ugy-
szintén Abrudbányán Vládu. Zilahon Weiss Sepi-
Szt.-Györgyön Ötvös és Beteg. Gy.-Szt.-Miklóson
Erános Bogdán urak gyógyszerárakban és több
nyre minien város kereskedői és gyógyszerészei.

— Ajánlat. A ki nemcsak jó és olcsó
cséplőgépet birni, hanem fontos és gyors szolgál-
latot elérni óhajt, forduljon e nemből az első
üzlethez, t. i. az évek óta jó hírről ismert
ifj. Weil Mór céghez majdnai Frankfurtban,
s ne engedje magát hirdetésményekutánzásra, va-
lamint hasonló nevek használása által tévutra
vezettetni. — A Weil cég Frankfurtban te-

temesen leszámította árait, s a legjobb épéket
a legolcsóbban árulja.

Weil cséplőgépe.

Hírlapi hirdetések és más ajánlatok foly-
tán egy

Weil-féle cséplőgépet
rendeltem az ifj. Weil Mór cégtől majdnai
Frankfurtban, s nem mulasztom el paszta-
lataim felől következtetést juttatni a város-
ságra.

E gép szolgáltatékessége nemcsak meg-
felelt kívánságomnak, hanem még túl is
multa várakozásomat. — 2 szédő mellett
könnyű működéssel óránként 64 követ csépel-
tem, s oly teljes volt a munka, hogy sem a
kicsépelelt kalászból nem marad egyetle szem
s, sem elmozdult szemem nem lehetett tá-
álni.

A csekély beszerzési ár mellett szinte
megfoghatatlan, hogyan lehetnek még embe-
rek, a kik cséppel és hadaróval kínlódnak, aha-
lyett, hogy néhány talléron ily hasznos gépet
szerezzenek maguknak, a melynek egyetlen gaz-
daságnál sem volna szabad hiányoznia mert
négy hét alatt kifizeti magát.

Ennyit az igazság és a gazdaság érde-
kében.

Halason Kistelek mellett.
(alálrva) Nagy Ant.
birtokos.

(553)

Budapesten hitelesített

hid-, tizedes-, egyensúly- és serpenyő-mérlegek, mé-
ter-súlyok, ür- és hosszsmértekek, legjutányosabban
és pontosan kaphatók

Deutsch Jós. B-nél Segesvárt.

(1-3)

Dr. GÖLLIS

CS. KIR. SZABADALMAZOTT

(2-3)

EGYETEMES ÉTEK-PORA

Bécsben.

Lásd a csomagolásán az emelésre és veresítésre, a test táplá-
lást és erősítésre néve. Ez által válik naponta (kétszer) és több ideig tartó hasz-
nát mellett sok még makacs betegség ellen is gyógyszerre, mint: emésztéshány, gyom-
morhív, a gyomorbelek toltatása, a belek lomhasága, taggyengülés,
mindentéle aranyérhajók, görvél, golyva, sápkór, sárgaság, idült
bőrkiütések, időszerű fejfájás, giliszták és homokkő, nyálkasság:
egyetlen és gyökere szer megrögzött csúsz-bajban és gimében. Ásvány-gyógy-
kezelés esetén, úgy a gyógyítás előtt, valamint annak folyamata alatt és utógógyításként is
jól szolgálhat.

Egy nagy doboz ára 1 frt. 26 kr. Egy kis doboz 84 kr. o. ért.
Minden doboz védőhellyel van ellátva s ezen felirattal kezdve: „K. k. concession. U.
Speisenpulver des Dr. GÖLLIS in Wien, Stephansplatz 6.“
Erdélyben következő urakkal van telep:
Kolozsvár: WOLFF JÁNOS gyógyszerész. Szeben: Müller Károly gyógyszer.
Brassó: Jokoline Nándor gyógyszer. Munkács: V. F. gyógyszer. Zell Károly gyógyszerész. Besz-
terce: Lani Ede kereskedő. Gy.-Fehérvári: Fröhlich Gyula gyógyszerész. D.-Szt.-Már-
ton: Fischer Ede gyógyszerész. Maros-Vásárhely: Fogarasi Demeter keresk. Bucher Miksa
gyógyszerész. Segesvár: Deutsch Jós. B. keresk. Misselbacher J. B. és fiai keresk.

„VICTORIA“ biztosító társaság

Kolozsvárt

(alapított 1865-ben.)

A vagyon mérleg és forgalmi kimutatás kivonata:
(1874 dec. 31.)

Összes bevételek kezdettől (1865) —
1873 év végéig o. é. 16,229.161 ft. 17.
Bevétel 1874. évben 3,376.862 „ 82.

Összesen: 19,606.023 ft. 99.

Kifizetett károk kezdettől (1865) —
1873 év végéig o. é. 5,355.856 ft. 42.

Kifizetett károk
1874-ik évben o. é. 1,324.799 ft. 85.

Összesen: 6,680.656 ft. 27.

Kiosztott nyereség kezdettől 1874-
dik év végéig o. é. 439.738 ft. 69.

Biztosítási alap:

Alap tőke (ebből 1 millió forint
teljesen befizelve) 2,000.000 ft.

Tartalék alapok az összes biztosítási
ágakban o. é. 1,369.989 ft. 32.

Évi díj bevétel 1,500.000 „ —.

Összesen: 4,869.989 ft. 32.

Biztosításokat fogad el:

- tűzkárok ellen, (ha villám-csapás által okozottak is)
- épületekre, gyárookra, készletekre, ingókra stb.
- jégkár ellen, teljes kártérítéssel;
- az ember életére, minden módozatokban- és közvetiti
- a túlélési csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvárt, főter 26 szám.

Vezér-ügynökségek: Bécs, Budapest, Grätz, Prága.

Fő-ügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr,
Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-
Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb
helységében.

(473)

(8—*)

A „VICTORIA“ biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötele-
zettségének mindig híven és pontosan megfelelően, bizalommal hívja fel
a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és
minden idegen elemiől ment intézet által eszközöltetni.

„VICTORIA“ biztosító társaság igazgatósága.

(549)

Meghívás.

A sz.-somlyói közbirtokosság jövő 1876-dik évi január-hó 16-dik
napján d. e. 10 órakor, Sz.-Somlyón a városbáza nagy termében
közgyűlést fog tartani,
mely gyűléseni megjelenésre minden érdekelt tisztelettel felkérnek.
Sz.-Somlyón, 1875. december-hó 18-án.

ERŐS ISTVÁN, birtokossági jegyző.

(3-3)

Az évadra!

(28-28)

27 kr.

Folytonosan nagy és dús raktár
gyapjú ruhakelmékkel, rips-, lu-
stre-, diagonal- és plaid-kelmék-
ből, valódi színű kosmonoser
perkaliból, legújabb ruhabarchent-
ből, zsinag- és piké-barchentből.
Legújabb:
Knicker-Bocker és Tartiff-Nopé.

Bárony- és selyem szalagok,
széles hosszúságúak, 1/2 és 3/4
széles vászonszövetek, czóma és
bőrvasznak, 1/2, 3/4 és 1/2 széles
chifonok, vászon-danast törülkö-
zők, asztalkendők, atlasz-süvet,
czica-, háló- és mousselin-függő-
nyők, üngeknak való oxford és
minden más kézmű-cikk.

Vászon- és divatárak,
jótállással az árak jóminősége és valódisága felől,
mind saját gyártmány.
Czim: Fabriks-Niederlage und Waaren-Hauptdepôt
des Ersten vereinigten Gebirgsweber- und
Fabrikanten-Konsortiums.
Bécs, Mariahilferstrasse 72.
Megrendelések pontos teljesítése utánvél mellett.
Mustrák ingyen és bérmentesen.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt a következő

1876-dik évre szóló

általános kedvelt dús tartalmú

Naptárak kaphatók:

Erdélyi nagyobb képes naptár

1876-dik szökő évre.

VII-dik évfolyam.

A méter mértékek ismertetésével és ábráival.
A magyar ministerium s a Királyhágon inneni részek pénzügyi, törvény-
kezési és közigazgatási stb. hivatalok

teljes tiszti czim- és névtárával

s gondosan szerkesztett kolozsvári kalauzzal ellátva.

Ára 60 krajczár.

Postán küldve 66 krajczár.

Közhasznú Erdélyi képes naptár.

A vásárok pontos kijavításával, s a méter mértékek
rövid ismertetésével és átváltoztatási táblázatokkal.

Tizenhetedik évfolyam.

Ára 26 krajczár.

Postán küldve 32 kr.

Az Athenaeum nagy képes naplója.

Szerkeszti Beöthy Zsolt.

Tizenhetedik évi folyam. Számos fametszvényvel.

Ára 1 frt.

IPAROS naptár.

Szerkeszti Gelléri Mór, az „Alföldi Iparlap“ szerkesztője.

Első évfolyam. Ára 50 kr.

Lidércz naptár.

Kalandok, bűnesetek, tündérregék, csodás tünemények stb. gyűjteménye.

Tizenötödik évi folyam. Ára 60 kr.

Irodai fali naptár 1876 évre.

Különösen hivatali használatra.

Katholikus és protestáns, görög-orosz és izraelita- naptárral, élyeg- és
illeték-táblákkal, s a Királyhágon inneni részek (Erdély) törvénszökeinek
és járásbiróságainak táblázatos kimutatásával.

Ára 30 kr.

Postán küldve 32 kr.

Gazdasági zseb-naptár

1876-dik szökő évre.

XVI-dik évfolyam.

Szerkesztő tulajdonos Kodolányi Anal.

A 12 hónapra szóló teendők és naplók külön-külön füze-
tével, jegyzék alakban, csinosan angol vászonba kötve és
írónnal ellátva.

Ára 2 forint.

A magyar nép naptára, képes kalendárium.

Sokféle hasznos és mulattató olvasmánygal ellátva.

Szerkeszti Tatár Péter. Ára 30 kr.

KOSSUTH naptár.

Szerkeszti Honfi Tihomér. Hatodik évfolyam.

Ára 40 kr.

Magyar nők naptára.

Szerkeszti Beniczky Irma. Nyolczadik évfolyam.

Ára 60 kr.

Borászati naptár.

Szerkeszti dr. Nyáry Ferencz. Harmadik évfolyam.

Ára 80 kr.

István bácsi naptára,

vagyis családok házigazdának és gazdaszonyoknak, népnevelőknek, hely-
ségi előjáróknak, iparosoknak és földmivelőknek való

képes kalendárium.

Alapítá Májer István. Szerkeszti Kóhalmi Klimstein József tanár.

XXI-dik évi folyam. Ára 50 kr.

HONVÉD NAPTÁR.

(Együttal katonai naptár.)

A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre.

Kilenczedik évfolyam. Ára 60 kr.

A „népzászlója“ naptára.

A magyar nép számára.

Szerkeszti Áldor Imre Nyolczadik évfolyam.

Ára 40 kr.

Ez a legszebb s aránylag a legolcsóbb naptár:

Falusi gazda naptára.

A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára
Entz Ferencz, Galgóczy Károly, Grubicz Gyula, Kenessey Kálmán Lávay
Jenő, Lukácsy Sándor, Nyáry Gyula báró, Nyáry Ferencz, Ediczky
Jenő, Tormay Béla s többek közreműködésével.

Szerkeszti Máday Izidor. Tizenkettedik évfolyam.

Ára 80 kr.

Protestáns új képes naptár.

Szerkesztette Dúzs Sándor, tanár. Ára 50 kr.

NEVESSÜNK!

Mulattató naptár, melyet azon reményben, hogy a jelen évvel minden
valószínűség dacára sem lesz vége ennek a gyönyörűsége világnak
— balra pattogó vöndör viccekkel, előre hátra-rugdosó szelle-
m-ugrásokkal, okvetlen megtörténendő hiteles jóvendőlésekkel, hiteles
humoriztikus hazugságokkal, furcsa adomákkal, bolondos versekkel,
félelben sem használható jó tanácsokkal, mindenfélét kifigurázó
képpel, s mindenféle agyafurt elképzelhetetlenséggel megcsinált

Ásztromok. Ára 40 kr.

STEIN JÁNOS

erd. muzeum-egyleti könyvkereskedése

KOLOZSVÁRT

ajánlja a következő újabb s legújabb, különösen

ÚJÉVI AJÁNDÉKOKNAK

alkalmas, diszesen és csinnal kiállított

KÉPESKÖNYVEKET és IFJUSÁGI IRATOKAT

Magyar-émet képes abc. Színes borítékban 40 kr.

Magyar-émet képes abc. Színyomatu borítékba kötve 60 kr.

Képek a állatországokból. 15 színes képpel az állatvilágból 40 kr.

Kedvenc képeskönyv. 12 lap számos képpel 50 kr.

Első könyve gyermekek számára. Irta Czel-der M. Diszes borítékba fűzve 60 kr. Külön kiadás 3 füzetben, füzetenként 20 kr.

Állatkörművek furcsa képekkel. 7 színes képpel kisdetek mulattatására, kötve 50 kr.

Képes verses könyv. Irta Pánczél Ferencz. 1 ft.

E díjese kiállított gyermekkönyv, mely 14 nyolczadrétű kon 56 gyönyörűen színezett képpel van ékítve, — minden egyes kép egy kis négyesű verssel ellátva — a már olvasni tudó kisdeteknél különösen lekötő a figyelmet, mint a kép jelenetnek néhány kivételével a gyermek természetéről eszébe keltése köréből lévén ellesve, a kis olvasó a képek mögött örömmel szemléli, sőt ha azokon már néhány sor átfutott, nem mulasztja el a kis verseket könyv nélkül is betanulni.

Képek a hazai történelemből az ifjúság számára Színyomatu borítékba kötve 1 ft 60 kr.

E könyveske, melyben szerző édes nemzetség történelmének épen azon érdekes mozzanatait eszteti, melyek a tista honfi erény, lángoló honszerelm és hazafiai öntudatáról tanuskodnak, a serdülőbb ifjúságnak mint olvasni való gyönyörű és tartós élvezetet nyújt. A kötet könyvnyelvi modorban tiszta magyarsággal van írva, az érdekesebb jelenetek színes képekben lévén vizs-szaadva, ug tartalma- mint kiállításánál fogva különösen ajánlható.

Képek a természetből. Vagner Armin után felmutatja Kovács Antal. Képes borítékba kötve 1 ft.

A felsődt ifjúság azon osztálya, mely az iskolában már megismerkedett a természetrajz elemeivel, ismeri az állatok, ivények és ásványok családait és fajait, nagy gyönyörrel élvézzel lapozgat e könyvben. A kis olvasó a könyv lapjain egy sötét tesz a föld kerekén szaktól dél, keletől nyugatig és fölkeresi az állatokat, növényeket és ásványokat, kit-kít a maga homában, belrangel hegyet és völgyet, őserdőt, barlangokat, kiserő a természet tudósának szárazon és vizen és út mindenütt a szép természetet dícsőítve, tapasztalatokat és ismereteket gyűjt magának.

Egy falat anyér története. Levelek az ember éléről. Mindkét nembeli növényeké számára. Macé J. nyomán dolgozta zász Domokos. Színyomatu borítékba kötve 1 ft.

Macé J az ifjúsági irodalom legkitünőbb munkái közé tartozik e műve is számos kiadást ért, s a művelt külföldön töb száz ezer példányban van forgalomban. E mű célja a rdióli növendékekkel megismertetni önmagukat s az ösmeret útján élesíteni és ápolni szívökben a szülők, a társadalom, a haza s az egész emberiség iránti viszálalom nemes érzelmeit. Több belbecselés bír e mű, mit a gyermek- és ifjúsági irodalom termékei között, melyek együtvéve, a mennyiben a kedély és jellem fejlesztése és nemesítésre hat jótékonyan. Az átdolgozat színtességéről Szász Domokos neve kezeskedik.

A kandalló előtt. Elbeszélő költemények mindkét nemű serdült ifjak számára. Irta, áldozta és fordította Szász Béla egyetemi tanár. 4 szép képpel. Gyönyörű színezett borítékba kötve 1 ft 60 kr.

Ha jöllet már szerző neve is kezességet nyújt a könyv ép olygondos mint ügyes szerkesztésért, mindamellett szabájon itt két magyar lapnak e kötetről nyilatkoztatni megilletünk:

A „Vasnapló” 1874 decz. 24-ikéről kelt számában eképp emlékezik meg a könyvről:

„Semmit tekintetben nem hátrább való a közelebből megjelent több ifjúsági- és gyermek-könyveknél, egy s más tekintetben is helyet érdemel közöttük. Különösen tartalmilag: az elbeszélő költemények, melyek közt egy „Ilse herczegasszony” prózában van, a többi kötet beszédében, tartalmában éalakra nézve a legjobbak közé tartoznak, miket általában az ifjúsági irodalom felmutathat. Nehány eredeti, u. n. „A harmincz pénz”, „A mostoha gyermek” stb. a szerző legjobb költeményei közé tartoznak. A fordított és átdolgozottak között is oly kitünőkkel találkozunk, mint „Róla apród” az Uhlant balladája, „A jó Isten üzenete” stb. Ajánljuk az ép oly szép, mint jó könyvet szülőknek és gyermekeknek, egyrészt megvételre, másrészt olvasásra — czélszerű karácsonyi ajándék.

Az „Előnéző” 1874-ik évi decz. 25-iki számában következőleg nyilatkozik a könyvről: „Szász Béla serdülőbb ifjúság számára való „A kandalló előtt” stétnék a mulattatás mellett már komolyabb czélja is van. A választás mind oly darabokra esett, a melyek igaz állásos érzelmet ébresztenek a gyermekben. Több természet magyarsággal vannak írva vagy átdolgozva, fo-

gékony kedély melegé lüktet bennük. Előnyösen kitünik e telenkintben: „A jó Isten üzenete”, „A harmincz pénz” stb. „míg némely darabban, minő „A dadógó”, „A perzsa paraszt” stb. a naivitás közvetlensége nyilatkozik. Az egész munkában egyetlen próza található: „Ilse herczegasszony”, melyben a külső természet jelenségei meglepő sikerrel vannak a belső kedély-élet nyilatkozataiként feltüntetve. stb.

Csemegék kisebb gyermekek számára. Irta Gáspár János. Harmadik javított, 9 beszély- és 170 versesemegével bővített kettős kiadás. Szép fehér, író velinre nyomott diszkiadás. 2 gyönyörű színezett, 2 könyomatu és 23 fametszésű képpel, diszes borítékba ke-mény kötetben. 2 ft 60 kr.

Midőn a „Magyar olvasókönyv”-éről hazaszerte dícséretesen ismert szerzőnek fönnevezett, s utóbbi tökélytelenebb kiadásunkban is mind az itészet, mind a szülők és tanítók, mind a kedves kisdetek részéről oly meleg részvételt fogadott, kedvencz művét, egyszersmind az Olvasókönyv előcsarnokát, megíjodott s egyhármadrészen bővített, illetőleg számos gyönyörű képpel illusztrált alakban újra világ elé bocsátjuk: elégnék véljük csak röviden érinteni szerző vezéreleit s könyvünk gazdag tartalmát. Szerzőt hosszas nevelői pályáján és saját kisdetei körében gyűjtött tapasztalatai rég meggyőzők afelől: mennyire nehéz a legelső gyermekkorban elbeszélendő történeteket, még a külföldi gazdag irodalmában is megválasztani; mennyire nehéz különösen a czélszerű előadási modort eltalálni, miután tudva van, mily éremlyítőleg hatnak a kisdetek aranyalmakban ringó kedélyére az e kornak szánt könyvek nagyobb részének mesterkéltve csinált beszélyei, az örökös bójti leezkészek, nem különben az olvasó, édelgő vagy okoskodó verselések s rimbe szedett moralizálások. Szerző lélektani igazságnak tartja, hogy csak az ragadja meg a gyermek szellemét, mi saját kedélyes világából van merítve, érkekelhetőleg és derülten előadva; mi magában is érdekel bir, és egyszersmind a felolttéknak is kedves olvasmány. Mert nagy tévedés ám azt hinni, hogy a ki felolttéknak unalmas, édelhetetlen, az a kisdetek költőies kedélyének éppen jó! A gyermeknek mindenben csak a legjobb a jó.

Ezen elvek világánál tanulmányozó szerző a hazai és külföldi gyermekirodalm termékeit a magyar nép ajkán forgó gyermekmesék-, dajkaremeket-, játékok- és dalokat. És ezeknek gyöngyeiből s ezeknek szellemében dolgozva néhány szakértő barátja közremunkálásával, nyújt jelen gazdagon megbővített kiadásunkban a magyar anyák, testvérek-, kisdetdők- és elemi tanítókknak 91 beszély-csemegét, megannyi kedélyes gyermektörténetet, 476 versesemegét. Ez utóbbiak közt van 30 dajkaring, tréfa és enyelgés; 23 öblen és tórdén tartott kisdetek játékrime; 20 altató és bölcsődal; 44 állati és egyéb természeti tárgy; 35 hagutánzás; 44 vegyes gyermekdal; 79 játék és játékrim; 19 évszaki dal és festés; 33 mese és rege; 49 beszéd- és emlékyakorlat; 25 vallásos hang és ima; 53 talány és találos kérdés.

A gyermekszoba, a családi tűzhely, a kisdetdők és az elemi s néptanodák kezdő osztálya a maga nemében egyetlen kultúrrást találhat itt, melyből ártatlan kisdeteiknek a csecesmókron kezdve, egész hét éves korukig, a legegészsegebb kedélyes és magyar táplálékot meríthetik, s valamennyi oly modorban, a mint épen elbeszélő kell. Az elbeszélést áhitattal hallgató apróság azután is, ha olvasni kezd, további gyakorlatul ezen csemegéket, mint régi kedves ismerőseiket élvezettel használhatja.

Társalgó terem. Beszélyek 3—10 éves gyermekek számára. Fröbel Frigyes nevelési rendszeréhez alkalmazottan. Családi, gyermekkerti, óvodai és népisikolai használatra írta Szabó Endre. Diszes színyomatu borítékba kötve 80 kr.

Hogy Fröbelnek a gyermek természetéről tevékenysége köréből elcselt foglalkoztató eszközök megfelelő becsesel birjanak, a test foglalkozásához értelmesszót kell kötni — mond Fröbel, azaz: ne csak a kéz mozogjon, de a gondolkodás is munkára hívassék, s midőn e foglalkozások a testtagok ügyesítését eszközlik, eszközöljék ugyanakkor az értelem fejlődését, az értelemnek a jó és szép megszerzésére serkentését és az alkotás- és tudvány ébresztését.

Szerző, ki hazánkban a csaknem az egész földön vizshangra talált és már nálunk is tért hódított és barátokat nyert Fröbel Frigyes nevelési elveinek fő honosítója, épen azért írta e műveket, hogy Fröbel fejlesztő-rendszeréhez a hiányzó eszközök egyikét nyújtsa akkor, midőn a foglalkozásokhoz kötetendő értelmes beszéd egy nemének kisdet tárházát az anyák és nevelők kezeihez juttatja.

Fröbel rendszere keretébe pedig csak olyan elbeszélések ékelhetők be, melyek alkalmu szolgálhatnak azon czélra, hogy a lélek és test együttesen foglalkoztassék, a melyek tehát a foglalkoztató eszközökhöz, játékokhoz köthetők, vagy a gyermekek által egyébképen utánozható eszekevéseket tartalmaznak.

Az e kötetben előforduló elbeszélések szerzőnek a nevelés terén működése régebb időktől kezdve gyűjtögetett termékei s többnyire átelemek a gyakorlati kísérlet tüzpóbján.

Habár jelen munka Fröbel Frigyes rendszeréhez van alkalmazva, mindazonáltal hasznát vehetik ennek azok is, kik nem járnak el e rendszer szerint; minden egyes elbeszélés csupán elmondva is eredményez erkölcsi hatást; nemkülönben felnöttebb gyermekek kezébe a kötet 2-ik és 3-ik része hasznos olvasmányul nyújtható.

(1-3)

Eladó

vagy

haszonbérbe kiadó

Noszoly és Szombattelke községében, Szamosújvártól 3 mértföldnyire egy 400 holdas szántó, kaszáló, erdő, szőlő és gyümölcsös kertből álló tagosítás alatti birtok, mely gazdasági és laképületekkel kellőleg be van rendezve. — Ugyanehez tartozik a helységben évenként 200 frtot jövedelmező kocsmárlási jog és 700 napzsám. Értekezhetni Kolozsvárt Schilling Ottó ügyvédnél bel-farkas-utca 10 sz. alatt.

(4-5)

A Lairitz-féle erdőgyapot-termékek,

alruhák és mindenféle kelmek, valamint erdőgyapot-pamut és készletek, a hírneves remdai gyárból Thüringában, a melyek kőszvény és csúsz ellen eszerszeresen hasznosoknak bizonyultak be, Segesvár és környékére nézve valódi mindágban csupán TEUTSCH J. B-nél kaphatók.

(432) (23-30)

Csak POLLAK

legnagyobb és legkisebb

27

krajczáros egyetemleges áru-csarnoka

BÉCS, Mariahilferstrasse 1.

Az áruk legjobb minősége és valódi-ságairól legbiztosabb jótállás mellett nagyban és kisebbben eladunk:

gyapot-ruhakelmék

foltyon a legújabb és legdivat-sabbak minden szíben, sima, otko-gott, vagy átdolgozott minőségű, és pedig: Lustre, rips, Diagonal, plaidelmék, flanel, ohovio (pos-tóruhák) s másféle szövetek.

Vásznak, mindennemű asztali szövetek zvirlok és gradilán és damasztban, fehér és színesek, függönyök, csipők, 1/2 és 3/4 széles; percalinok, török-oroszlán és ezer más czikk.

Teljes raktár szővött árakban, ur és női ruha, szőnyeg, szőnyeg, legnaggyobb raktár selyem- és bárselyem-szalagokból, minden teszt-szerenél színek és színezésben. — Gyapjú- és blond-csipők, gyöngygyal kisakottak, valamint minden e szakba vágó tárgyak és mindez csak

27 kr.-on.

Kiküldések utánvétel mellett post-talan. Minta- és áru-jegyek ingyen és bérmentve. 1247 1479

(26-*)

WEILL-féle eséplőgépek

kaphatók

(133)

ifj. Weill Mór által kaphatók ifj. Weill Mór által Majnai-Frankfurtban, gazdasági csarnok Derék agygnokok óhajlandók.

(479) (5-6)

Az összes czikkek védjeggyel ellátva.

Gyógyszerek!

biztos eredmény, ezernyi bizonyítványokkal kimutatva

NEUSTEIN FULÓP,

gyógyszerész, zum heil. Leopold. Bécsben, Stadt. Ecke der Planken- und Spiegelgasse.

a t. cz. közönségnek valódi gyógyszerek egész sorozatát ajánlja, melyek még mindig e akár orvosok, akár magánosok által használtattak, minden esetben kitünőknek bizonyultak, ezek mindinkább fokozott használatáról a meggyőgyul-tak részéről beküldött ezernyi bizonyítványok tanuságai szolgálnak; ennélfogva azokat jó lelkülmérettel mindenkinek ajánljuk.

Szt.-Erzsébet czukrozott vértisztító la-bdacai könnyen hasjható, vértisztító s egészen ártalmatlan, különösen hatá-lyosak az altesti szervek minden be-tetegségeiben, váltólázban, mellsérvek bajaiban, bőrbetegségeiben, szimba-jokban, agyvérő, száj-, gyermek- és nő-betegségeiben s minden dugulás-ban, mint a legtöbb betegségek bizo-nyos kúrforrásában.

Kérjük a szt.-Erzsébet czukrozott la-bdacait tisztán megnevezve kérni, mert fentebbi hatással csak épen e labdacok birnak. A ki egyszer a szt.-Erzsébet labdacokat használta, az többé más hasonló szereket nem fog venni és csak a czukrozott szt.-Erzsébet labdacait mel-letti marad s ezen szert tovább is aján-lani fogja. — 8 doboz álló egy cso-mag, 120 labdacosul, csak 1 ft.

Mellvedy, pillanatnyilag enyhit minden köhöget és mellfájdalmat, 70 kr. Sárgarópa-cukorkák, kitűnő enyhítő- és nedvestűszerek 10 és 20 kr. Tűfenyő-labdacok, minden fogfájást azon-an megszüntetnek 25 kr. Balsam Gétome, egyetlen szer -fagyás el-len 60 kr. Tűfenyő-szivarkák, fudoklás és mel-la-ból ellen, 25 darab 1 ft. Menthin, az egészésg fentartására. A leg-jobb szer éremlyés, gyomorfájás, has-méns, fogfájás stb. ellen, óvszer ra-gályos betegségek ellen. Nehány csepp elégleges a javulás előidézésére 50 kr. Hasonszervi kővé, kitűnő ital gyengé-keő gyermekeknek, fontja 40 kr. Golyvaszesz, kitűnő hatású szer, golyvás nyakuknak 70 kr. Kőszvényeszesz, csodahatású kőszvény és csúsz ellen 70 kr. Párisi tapasz, tyukzem és minden seb ellen 35 kr. Seehofer-balsam 35 kr. Foggyógy, valódi angol, a gyermekek nehéz fogzása ellen 2 ft. Tanid-kenőcs, hajhullás ellen 1 ft 35 kr. Choral perle, álmatlanság, Milgräne ellen stb. 2 ft. Keleti hölgyor, legfinomabb fehér és ró-zaszín, egy doboz 60 kr.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget egyuttal ilatsszer, szappanok, hajkenőcsök stb. nagy raktárunkról értesíteni, a legkitünőbb minőségűek, az első párisi és londoni házakról, melyek a bécsi vilákiállításán legjobbnnyire érdemremmel lettek kitüntetve és mégis olcsóbbak mint a vidéken, különösen dr. Collmann hajfestőszere, minden szí-nalatt hajfranciája. Ajánljuk még a 1873-ki bécsi vilákiállításán haladasi éremmel kin-tüntetett francia csokoládékat, fontja 60 krtól 3 frig. orosz theát, fontja 4 ft., 1/2 fontot elégens szelencében 1 ft. — Valamint mindenféle gyógyászati műszerek, mint feekendők, állóveti feekendők, kötélek stb. a legolcsóbban. Szételküldni ilatsszer-szerekényeket 1—10 ft.; csokoládé- és francia czukorkákat 1—10 ft.; nagyzsámu fog-kefék és egyéb mosdószerek. Kérjük a t. cz. közönséget bizalmáért, minden kérdésűk-désre azonnal válaszunk. Minden használatban levő különlegességet Párisból, London-ból és Berlinből raktárunkban tartunk, minden megrendelést Párisból, vagy az itteni piacáról, üzérődi nélkül az eredeti árak mellett az eredeti számla szerint eszkölünk. Vidéki megrendelések készpénz vagy postai utánvétel mellett a megrendelés vétele után rögtön teljesítjük; a csomagolás saját kiadásunk szerint számítottatik; a legesekélyebb küldemény 1 ft. értékű. Nagyban vásárlók jelentékeny ár engedésben részesülnek.

Főraktár az összes gyógyszerész és ilatsszerész különlegességeiből. Buda-pestben Török József gyógyszerész uránál, királyutca 7. szám.

!!Jótekonysági bazár!!

Az ezen czim alatt:

Az első

bécsi fehérnemű-gyár

altal jótekonny czélra rövid idő előtt megnyitott bazár valóban jeles minőségű

Női ing 2 ft helyett csak 1 ft.

uri, női és gyermek-fehérneműek, vásznak, asztalneműek stb. stb. mesés olcsóságú eladása által a monarchia legfényesebb körében feltűnő keltett; a sokoldalú utánmegrendelések által felbátorítva, a gyár elhatározta ma-gát egy csod alq került jelentékeny sző-vogyárt igen kedvező feltételek alatt átvenni, midtál azon helyzetben van, to-vábbi rendelkezésig alábbirt árakon,

az előállítás ár felén adhatni.

(523) (6-12)

12 darab angol batiztkendő színes széllel, beszege	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
1 darab schirting ing sima vagy redő mell	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
1 darab valódi színe legújabb divatu perkalin	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
1 darab valódi angol tricó-mellény vagy nadrag fehér vagy színes	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
6 darab elegans batiztkendő, színes széllel, beszege	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
6 darab háromféle nyakállér legújabb formájú	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
Egy slingölt női ing, legjobb schirtingből	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
Egy elegans női nadrag szégyes díszítéssel	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
1 darab finom schirting szégyes éjjeli corsett, legjobb minőségű	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
6 darab finom vászonbekendő, valódi vászonon jótállás	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
1 darab finom színes Croton-ing, tartós színről jótállás	alóbb 2 ft — kr., most csak 1 ft — kr.
1 darab fehér uri ing, sima hármass mell	alóbb 3 ft — kr., most csak 1 ft 50 kr.
1 darab dusan díszített női ing, legjobb minőségű	alóbb 3 ft — kr., most csak 1 ft 50 kr.
1 darab legfinomabb himzésű női nadrag, elegans készítmény	alóbb 3 ft — kr., most csak 1 ft 50 kr.
1 darab schirting női alsósoknya, legjobb szabású	alóbb 3 ft — kr., most csak 1 ft 50 kr.
1 darab uri lábravaló valódi vászonból	alóbb 3 ft — kr., most csak 1 ft 50 kr.
1 darab angol Oxford-ing, legújabb minta, valódiságról jótállás	alóbb 4 ft — kr., most csak 2 ft — kr.
1 darab valódi rumburgi vászonon dus mell-redőszett	alóbb 4 ft — kr., most csak 2 ft — kr.
1 darab finom himzésű ball-ing, kézi himzés, legújabb szabású	alóbb 4 ft — kr., most csak 2 ft — kr.
6 darab finom angol kézzel legdivatosabb szabású	alóbb 4 ft — kr., most csak 2 ft — kr.
1 darab finom himzésű női-ing, dusan fölserelve	alóbb 4 ft — kr., most csak 2 ft — kr.
Egy elegans francia Corsett, dus himzésű	alóbb 4 ft — kr., most csak 2 ft — kr.
Egy finom női alsó szoknya, dusan díszítve	alóbb 4 ft — kr., most csak 2 ft — kr.
Egy darab legfinomabb rumburgi vászon férfi-ing, sima vagy ranczos	2 50, 3, 3 50, 4 ft.
Egy darab finom rumburgi vászon férfi-ing himzeve	3 50, 4, 4 50, 5 ft.
Egy darab finom vászon női-ing sima és fantasziával	1 50, 2, 2 50, 3 ft.
Egy darab finom himzett női vászon ing	2 50, 3, 3 50, 4 ft.
Egy darab 50 rőfos finom zsinór barchent	7 50, 8, 9, 10 és 11 ft.
Hat darab 1/2 szél, lepedő varrás nélkül	9, 10 ft.
Hat darab 1/2 szél, finom, egészen vászon lepedő	14 50, 15 50, 16 50.
Egy darab 6 szemlyre számított asztalterítő czwlich és damast	3, 3 50, 4, 4 50 és 5 50.
Egy darab 2 szemlyre számított asztalterítő czwlich és damast	8 50, 10, 11, 12 és 14 ft.
Egy darab 30 rőfos 1/2 szél, házivászon	6 50, 7 50, 8 és 9 ft.
Egy darab 40 rőfos 1/2 szélés Creas-vászon	16, 17, 18 és 18 50.
Egy darab 50 rőfos 1/2 szélés irlandi és hollandi vászon	20, 22, 23, 25, és 26 ft.
Egy darab 54 rőfos 1/2 szélés rumburgi vászon	24, 25, 26, 28, 30, 32 és 35 ft.
Tizenkét darab törölköző czwlich és damast	3 25, 3 75, 4 50, 5, 5 50 és 6 ft.
1 női nadrag legjobb zsinór-barchentből sima és dus díszítéssel	1 25 és 1 50 ft.
1 alsó ruha legjobb zsinór-barchentből sima és dusan díszítve	1 80, 2, 2 50.
1 corsett barchent, sima és dusan díszítve	1 25, 1 50 és 2 ft.

Megrendelések készpénz befizetése vagy utánvétel mellett:

An die Erste Wiener Wäsche-Fabrik, Wien, Köhmerhofgasse 4.

